Van: [redacted] <[redacted]@whoon.nl>
Verzonden: 28-10-2025 11:10
Aan: [redacted] <[redacted]@bjz.nu>
CC: [redacted] <[redacted]@roosdomtijhuis.nl>,
[redacted] <[redacted]@whoon.nl>,
[redacted] <[redacted]@bronckhorst.nl>,
[redacted] <[redacted]@bronckhorst.nl>,
[redacted] <[redacted]@eelerwoude.nl>,
[redacted] <[redacted]@bronckhorst.nl>
Onderwerp: RE: Das Hiddinks weide

Hallo [redacted],
Vanochtend heb ik even een kort overleg gehad met [redacted] en [redacted]
Het is de bedoeling dat er op korte termijn vanuit de gemeente een reactie gegeven gaat worden richting de ODA.
Onderstaande als eerste even een overzicht van de laatste rapporten.

- Nader onderzoek Das 6 januari 2025
- Quickscan flora en fauna activiteit Hiddinkdijk 23 oktober 2025 -> *(vervolg)onderzoek naar de aan- of afwezigheid van nesten van de*

  buizerd, sperwer en ransuil en de binding met de projectlocatie. Het onderzoek richt zich ook op de aan-/afwezigheid van de kamsalamander
- Quickscan flora en fauna Regelinklaan 1 d.d. 25 juli 2025 -> *(vervolg)onderzoek naar de aan- of afwezigheid vleermuizen, steenmarter en bunzing*
- Reactie naar ODA Eelerwoude 23 oktober 2025

De aanvullende onderzoeken / tellingen lopen tot medio 2026
We hebben volgende afgesproken:

1. [redacted] zal een offerte aanvragen voor het nu al plaatsen van vleermuiskasten op Regelinklaan 1, omdat we zeker weten dat hier vleermuizen zitten
2. Het rapport Das van Ecofect moet worden verbeterd, zie vraagstelling in geel hieronder. [redacted] wanneer is de aangepaste (concretere) rapportage er, zodat we deze kunnen meesturen naar de ODA.
3. In de ruimtelijke motivering nemen we vooralsnog op "er lopen nog vervolgonderzoeken en zo nodig zullen hier maatregelen worden getroffen conform de geldende wet- en regelgeving."
4. We zullen een adviesbureau een korte beschouwing laten schrijven: "in hoeverre staat het feit dat er nog aanvullende onderzoeken lopen, de start van de ruimtelijke procedure in de weg?". -> [redacted] geeft aan dat Pim Leemreize van Natuurbank Overijssel hierin kan adviseren.

Ik hoor graag even,
Met vriendelijke groet,

[redacted]
Senior Projectontwikkelaar

Whoon
Magistratenlaan 24 5223 MD 's-Hertogenbosch

+[redacted]
[redacted]@whoon.nl
Over Whoon | Werken bij | Onze nieuwbouwprojecten

Niet aanwezig op
vrijdag

Van: [redacted]

Verzonden: dinsdag 14 oktober 2025 17:34

Aan: [redacted]

CC: [redacted] ; [redacted] ; [redacted]@bronckhorst.nl' ; [redacted] ; [redacted] ; [redacted]

Onderwerp: FW: Das Hiddinks weide

Hallo [redacted],
Ik heb vanochtend een overleg gehad over flora en fauna met [redacted] van Eelerwoude en [redacted] en zijn collega van [redacted]
Achteraf gezien was het wellicht handig geweest als we jou ook uitgenodigd hadden.
Het is niet verstandig de 3 rapporten over Flora en fauna zonder toelichting te gaan toesturen aan de Omgevingsdienst voor reactie.
De Omgevingsdienst heeft een advies uitgebracht op basis van de Quickscan van Eelerwoude en het rapport "nader onderzoek Das" en hier hebben wij nog niet op gereageerd. Of heb jij contact met hen contact gehad?
De Quickscan Regelinklaan 1 is nieuw en deze hebben ze nog niet gezien.

1. [redacted] vindt dat het raadzaam is de opmerkingen van de omgevingsdienst "punt voor punt" te beantwoorden.

   [redacted] bereidt deze concept reactie voor.

2. In de Quicksscan van Eelerwoude moeten ook naar aanleiding van de vragen van de eerdere Omgevingsdienst nog een paar zaken worden verduidelijkt. Er zal dus een rapport volgen met een nieuwe datum.

3. In het rapport "aanvullende onderzoek Das" staan nog een aantal te vrijblijvende conclusies, die zullen verder moeten worden toegelicht:

   Over onderstaande tekstpassages in de conclusies:

   - Tijdelijk voedselgebied gaat verloren m.b.t. de maisakker. In 2024 diende de maisakker als voedselgebied echter zijn er voldoende jaarronde alternatieven in de omgeving aanwezig.

Waar zijn deze alternatieven en welke oppervlakte hebben deze -> uit te werken op een kaart

ingrepen.
- Het leefgebied zal bij de nieuwe gebruiksfase versterkt worden.

Op welke wijze wordt dit versterkt en waar is dit op gebaseerd?
Wil jij deze zaken met Ecofact oppakken, zodat er een zorgvuldiger onderbouwd rapport "Nader onderzoek das" komt?
Voor wat betreft het plan kan gebruikt worden gemaakt van de laatste versie van de stedenbouwkundige verkaveling.
Ik heb [redacted]s gevraagd om de faunaduiker (voor marter) verder uit te werken (die volgt uit Regelinklaan 1). We gaan vooralsnog uit van een buis met een diameter van 50 cm, zie rode lijn. [redacted] kijkt nog even naar de diameter.

Een ander item dat [redacted]s gaat oppakken is het verlichtingsplan met vleermuisvriendelijke verlichting (bepaalde kleur, alleen gericht op weg, reikwijdte etc). Het verlichtingsplan wordt mogelijk toegevoegd aan het omgevingsplan. Dit zou ook nog kunnen na de zienswijzen.
Ik hoor graag even jou nadat je Ecofact hebt gesproken.
Doel is om de rapportages en de antwoorden binnen nu en 14 dagen gereed te hebben voor inzending naar de omgevingsdienst. Indien nodig plannen we nog even een vervolgoverleg met ook jou er bij.
Alvast bedankt,
Met vriendelijke groet,

[redacted]
Senior Projectontwikkelaar

Whoon
Magistratenlaan 24 5223 MD 's-Hertogenbosch

[redacted]
[redacted]@whoon.nl
Over Whoon | Werken bij | Onze nieuwbouwprojecten

Niet aanwezig op vrijdag

Van Wanrooij Bouw & Ontwikkeling

Van: [redacted] <[redacted]@bronckhorst.nl>
Verzonden: dinsdag 14 oktober 2025 16:08
Aan: [redacted] <[redacted]@whoon.nl>
CC: [redacted] <[redacted]@bronckhorst.nl>
Onderwerp: Das Hiddinks weide

Goedemiddag [redacted],
Das
Zoals afgesproken. Als bijlage meegestuurd het vooroverleg advies omgevingsdienst (van 27022025). Ook heb ik (vanuit dit advies vooroverleg) een uitsnede gemaakt van de opmerkingen van de omgevingsdienst mbt de Das.
Als bijlage heb ik ook meegestuurd het laatste Onderzoek Das, Misschien ten overvloede, eerder heeft Ecofect (opsteller onderzoek Das) de volgende reactie gestuurd. En hierop heeft de omgevingsdienst als volgt gereageerd. Wat daarna gebeurd is durf ik niet te zeggen. [redacted] liet vorige week wel doorschemeren dat er volgens hem (naw) wel contact tussen de omgevingsdienst en de Ecofect geweest was. Voor mij is het

onderstaande het laatste wat mij bekend is.

27022025 à advies omgevingsdienst flora en fauna

7 mei 2025 à reactie Ecofect

Eerder (op 25 april jongstleden) hebben we elkaar over het onderstaande gesproken. Met jou heb ik afgesproken dat, alv

Hieronder de opmerkingen.

- Opgemerkt wordt dat Ecofect geen lid is van de NGB. Overall is de vraag wat dit met een toetsings
- dassendeskundige: Er bestaat geen formeel diploma voor "dassendeskundige", maar het is een ti niet zijn?
- Literatuuronderzoek zou onvoldoende worden behandeld: Als waarnemingen in de NDFF ontbreken en dat dit bevestigd wordt door de veldwaarnemingen, geeft aan dat deze databank niet als juridis
- De das valt overigens onder het beschermingsregime 'andere soorten' waarbij verstoring geen sch
- Er wordt gesteld dat periode en resultaten niet zijn vermeld.Op p. 16 staat duidelijk dat de camera
- Conclusie: Ecofect is van mening, als ecologisch dassendeskundige, een juridisch houdbare con
- Slotnoot: Wellicht dat het ermee te maken heeft dat de beoordeling is gedaan door een geluidsde

Ik hoor graag je reactie, ook mbt het vervolg (zie jij op grond van deze reactie een reden om direct contact te hebben met

Als bijlagen meegestuurd → de betreffende onderzoeken alsmede jullie reactie/advies.

[redacted]

R v opmerkingen omgevingsdienst (7 mei 2025)

[redacted] eactie omgevingsdienst op reactie Ecofect

[redacted]

Hun reactie geeft mij geen aanleiding contact met hun op te nemen. Voor jou ter informatie:

- Wij geven advies aan de gemeente en Omgevingsdiensten moeten aan kwaliteitscriteria voldoen. De ODA voldoet
- Wij hanteren dezelfde lijn als de provincie bij het beoordelen. De provincie eist dat ecologisch onderzoek (quick sc onder ecologisch deskundige/ecoloog wordt verstaan. Door lid te zijn van het NGB, mag men er van uit gaan dat he worden alleen de aangesloten leden vermeld, niet kandidaat leden. Ecofect staat niet op de ledenlijst en in hun rap
- Termen zoals dassen deskundige is hetzelfde als de term: deskundige op het gebied van dassen. Het geeft aan dat deskundig te zijn op het gebied van dassen dus die vraag is nu beantwoord.
- Hun reactie mbt het niet vermelden van periode en resultaten: zij interpreteren dit naar het veldonderzoek. Maar z

met vriendelijke groeten,

Reactie omgevingsdienst op reactie Ecofact (12 mei 2025)

<u>Conclusie</u>

Misschien ten overvloede, belangrijk vind ik dat de door de omgevingsdienst gestelde punten van een gedegen antwoord voorzien worden. Duidelijk moet zijn wat met de opmerkingen gedaan is.

Hopelijk voldoende duidelijk zo.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

cluster Wonen en
werken

gemeente Bronckhorst

Elderinkweg 2
7255 KA Hengelo
(Gld)
Postbus 200

7255 ZJ Hengelo (Gld)
T (0575) 75 02 50
W www.bronckhorst.nl

Eelerwoude
Op weg naar 100% natuurinclusief

Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)
Hanzestraat 3
7006 RH Doetinchem

Goor, 23 oktober 2025

Betreft: Vooradvies Natuur (soorten) Hiddinks Weide Hengelo Gld
Ons kenmerk: 204677
Contactpersoon: [redacted]

Geachte lezer,

In februari 2025 heeft u een reactie gegeven op de quickscan die Eelerwoude heeft uitgevoerd op de nieuwbouwlocatie Hiddinks Weide te Hengelo Gelderland. Ondertussen is de quickscan geüpdate, deze doen wij u toekomen. Er blijven nog een aantal onduidelijkheden over waarover wij graag met u in gesprek gaan. Zie dit schrijven aub als reactie op uw vooradvies.

Steenuil / Kerkuil: Volgens de quickscan ligt ten noorden een woonhuis met boomgaard en kapschuur. Ook stelt men in het rapport dat mogelijk steenuil of kerkuil aanwezig zijn. Toch wordt geconcludeerd dat er geen sprake is van essentieel foerageergebied mede omdat er voldoende alternatieven zijn. Genoemd wordt o.a. de zonneweide (zonnepark). Echter, hiermee is al oppervlak aan foerageergebied verdwenen. Ook is het de vraag of zonneparken wel als foerageergebied aangemerkt mogen worden. Immers, prooien van roofvogels kunnen zich makkelijk verstoppen.

Ik ben het niet met u eens dat het zonnepark niet door steenuil gebruikt wordt om te foerageren. Zonneparken blijken juist een grotere populatie veldmuizen te kunnen bevatten in vergelijking met naastgelegen gebieden, afhankelijk van de vegetatie ontwikkeling. (WUR,2019). Vervolgens zijn er inderdaad ook delen nodig met kort gras. Dit is in dit zonnepark aanwezig. Er is een poel aanwezig met amfibieën (bluswater). De kleinschaligheid van het zonnepark biedt meer overgangsgebied tussen hoge en lage begroeiing. Ook zijn er uitkijkpunten, bijvoorbeeld de zonnepanelen. De conclusie blijft echter dat er met name maisakker verdwijnt met het planvoornemen, en dat is voor steenuil geen geschikt foerageergebied.

U geeft aan dat er met de aanleg van het zonnepark foerageergebied is verdwenen. Als ik TopoTijdreis bekijk dan heeft u het waarschijnlijk over het deel grasland. Ik kan niet achterhalen wat het gebruik was van dit grasland en of hier destijds vee liep en of er geschikte uitkijkpunten waren voor steenuil. Als het goed is is, indien dit destijds aan de orde was, hiervoor met de aanleg van het zonnepark gecompenseerd. Daarnaast was er sprake van een akker en een bomenkwekerij, dat is ten opzichte van zonnepark zeker geen geschikter leefgebied.

Ondertussen ben ik er in gesprek met de eigenaar van Regelinklaan 1 achter gekomen dat hier geen steenuil broedt. De conclusie dat er mogelijk ten noorden wel een steenuil broedt, blijft met de actualisatie hetzelfde. Bij het verwijderen van geschikt foerageergebied, is compensatie aan de orde. Dit zou binnen het plangebied gecompenseerd kunnen worden (3 ha). Als dit niet mogelijk blijkt is wellicht onderzoek naar steenuil noodzakelijk, de conclusie blijft dan zeer waarschijnlijk hetzelfde.

Vlinders: Deze soortgroep wordt onvoldoende behandeld. In de quick scan worden aangetroffen planten rond het plangebied genoemd die waardplanten zijn voor vlinders en nachtvlinders. Het gaat onder meer om de volgende waardplanten: braam, brandnetel en meidoorn.

Ik begrijp niet welke beschermde (nacht)vlindersoort u bedoeld als u het heeft over de waardplanten braam, brandnetel en meidoorn?

Vleermuizen: Er wordt in de quickscan gesteld dat vleermuizen mogelijk aanwezig zijn o.a. gezien de aanwezigheid van holtes in bomen rond het plangebied. Ook stelt men dat als in het plan rekening wordt gehouden met aanvliegroutes en verlichting, effecten kunnen worden uitgesloten. Het plan is om woningen neer te zetten. Dat geeft een toename van verlichting. Dat aspect is onvoldoende behandeld. Bewoners kunnen zelf verlichting aanbrengen die verstorend kan werken. Ook zal mogelijk infrastructuur nodig zijn inclusief verlichting. Daarmee is niet geborgd dat er geen negatieve effecten optreden. Ook is onvoldoende onderbouwd waarom de foerageer- en vliegroutes niet essentiëel zijn. Aangegeven wordt dat in de directe omgeving voldoende alternatieven zijn. Er kan niet gegarandeerd worden dat de omgeving niet zal wijzigen. Daarmee is het in feite geen echt alternatief. Het rapport geeft wel aan dat mogelijk nader onderzoek nodig kan zijn afhankelijk van de plannen.

Er is sinds de vorige quickscan een inrichtingsplan gemaakt en gedeeld met Eelerwoude, hieruit blijkt dat er langs de bomenrij aan de Regelinklaan en landgoed Regelink een openbare weg komt. Er wordt een verlichtingsplan gemaakt waarin wordt aangetoond dat aanlichten van naastgelegen bomen wordt voorkomen. Te verwachtte soorten zoals ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis zijn niet bijzonder gevoelig voor licht. Gewone grootoorvleermuis is dit wel. Het aanlichten van potentiële verblijfplaatsen (holtes) en vliegroutes dient voorkomen te worden. Dit is opgenomen als eis in de quickscan. Als dit onmogelijk is dan is aanvullend onderzoek en mogelijk een vergunningsaanvraag aan de orde, echter blijven dan de conclusie en maatregelen hetzelfde.

Ligt de locatie binnen GNN/GO ? nee
Ligt de locatie binnen Natura2000 ? nee
Ligt de locatie op een oude bosgroeiplaats ? mogelijk

Er is sprake van oude bosgroeiplaatsen. Dit is opgenomen in de geactualiseerde quickscan.

Met vriendelijke groet,
Eelerwoude BV

[redacted]
Adviseur ecologie

Rapport quickscan Flora- en fauna-activiteit actualisatie

Hiddinks Weide Hengelo (Gld.)

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief

Opdrachtgever:
Van Wanrooij Bouw & Ontwikkeling
[redacted]
Magistratenlaan 24
4223 MD ‘s-Hertogenbosch

Opdrachtnemer:
Eelerwoude
Onze vestigingen
[redacted]
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer:	204667
Datum:	23-10-2025
Projectleider:	[redacted]
Opgesteld:	[redacted]
Gecontroleerd:	[redacted]
Status:	Definitief
Versie:	2

© 2025 Eelerwoude
Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Disclaimer: *Dit rapport is opgesteld als onafhankelijke toets, met inachtneming van de informatie die is aangeleverd door de opdrachtgever en de beschikbare informatie over het voorkomen van beschermde plant- en diersoorten op of nabij het plangebied. Dit voor zover deze bekend zijn op het moment van onderzoek en rapportage. Het veldonderzoek is met de grootste zorgvuldigheid en deskundigheid uitgevoerd. Desondanks kan niet volledig worden uitgesloten dat bepaalde soorten niet zijn opgemerkt. Evenmin kan worden uitgesloten dat na het veldbezoek soorten zich alsnog op het plangebied hebben gevestigd. Eelerwoude kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele (gevolg) schade als gevolg van later beschikbaar komende informatie of kennis. Aan de in het rapport opgenomen conclusies kunnen geen rechten worden ontleend.*

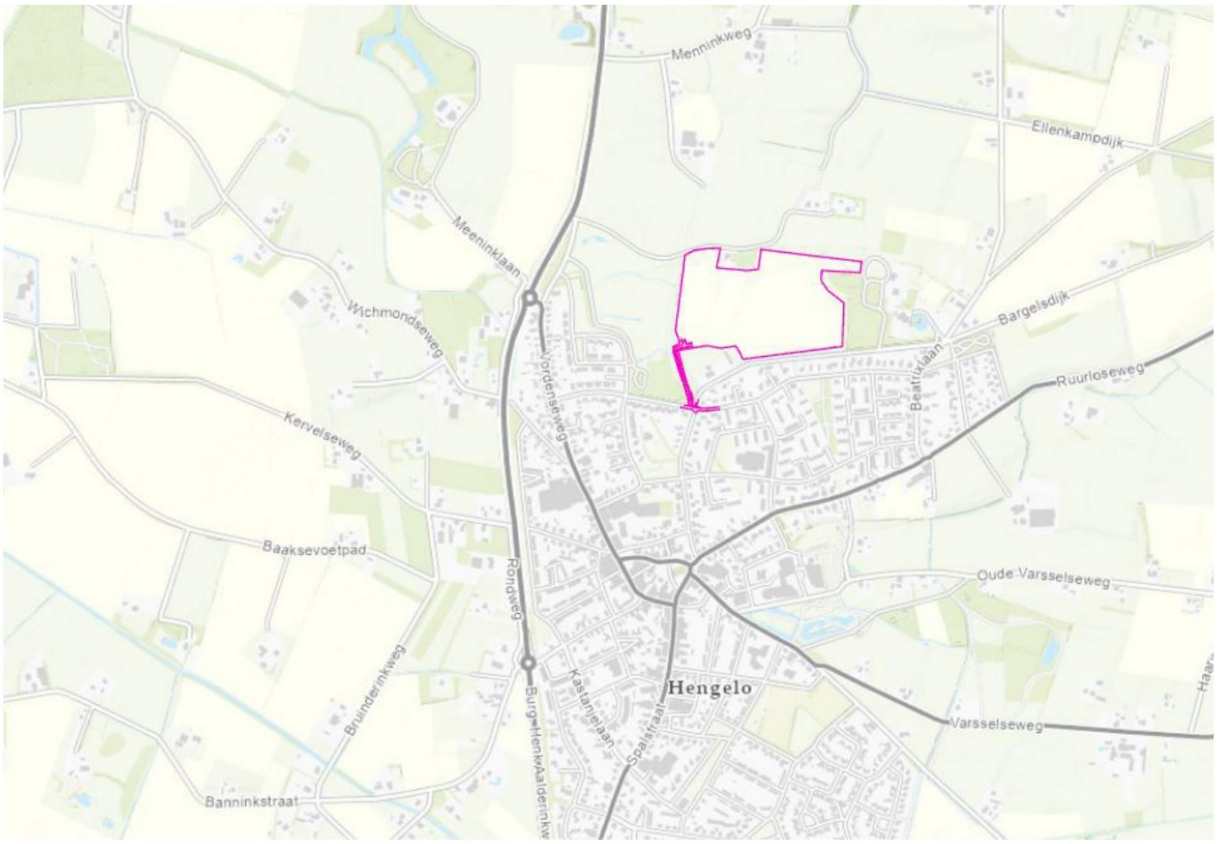
Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
2 Huidige situatie en ontwikkeling 5
2.1 Huidige situatie 5
2.2 Voorgenomen ontwikkeling 9
3 Methode 12
3.1 Inleiding 12
3.2 Bureauonderzoek 12
3.3 Terreinbezoek 12
4 Resultaten en effectbeoordeling 14
4.1 Inleiding 14
4.2 Beschermde soorten 14
4.3 Vogels 21
4.4 Reptielen 26
4.5 Amfibieën 26
4.6 Vissen 27
4.7 Ongewervelden 27
4.8 Rode Lijst soorten 28
4.9 Invasieve exoten 28
4.10 Beschermde gebieden 28
4.11 Houtopstanden 29
4.12 Gelders Natuurnetwerk 30
5 Conclusies en aanbevelingen 31
5.1 Beschermde soorten 31
5.2 Beschermde gebieden 34
5.3 Houtopstanden 35
5.4 Gelders Natuurnetwerk 35
5.5 Geldigheid rapportage 36
5.6 Op weg naar 100% natuurinclusief ontwikkelen, inrichten en beheren van de maisakker 37
Literatuurlijst 44
Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving 45
5.7 Gelders Natuurnetwerk 54

1 Inleiding

De initiatiefnemer is voornemens binnen het plangebied een woonwijk ‘Hiddinks Weide’ te realiseren. In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Deze toetsing maakt duidelijk of, en hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van het natuurbeschermingsrecht. In 2023 is er door Eelerwoude een quickscan uitgevoerd. Ondertussen zijn de plannen concreter geworden en is er een actualisatie nodig. Onderhavig rapport betreft deze actualisatie.

Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek is aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan wordt bepaald wat de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling zijn. Tevens worden de eventueel noodzakelijke vervolgstappen behandeld.

Afbeelding 1. Ligging plangebied ten noorden van Hengelo Gelderland (bron: Esri, 2025).

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied betreft een landbouwperceel waar ten tijde van het veldbezoek maïs op stond. Ten noorden van het plangebied ligt een erf met woonhuis, boomgaard en kapschuur. Ten noorden ligt agrarisch gebied bestaande uit koeweides, graslanden en akkers. Er zijn tussen de akkers en graslanden diverse lijnvormige elementen aanwezig in de vorm van wegen met aan weerszijden bomenlanen. Ten westen van het plangebied ligt een natuurlijk ingerichte zonneweide met wadi's, een meidoornhaag en een wandelpad erlangs. Ten oosten ligt buitenplaats Het Regelink. Hier is een bosperceel aanwezig. Ten zuiden begint het bebouwde gebied van de gemeente Hengelo (gld.). Hier is een wandelpad, greppel en bomenlaan aanwezig. In het zuiden van het plangebied staat een solitaire eik. Ten zuidwesten ligt een erf met een vijver of wadi (deze lag ten tijde van het veldbezoek droog), een woonhuis, boomgaard en diverse bijgebouwen. Er is binnen het plangebied geen verlichting aanwezig, wellicht dat er enige vorm van verlichting rond de erven aanwezig is. Eventuele verlichting afkomstig van het ten zuiden gelegen pad zal niet ver uitstralen in het plangebied vanwege de bomenrij die ertussen staat.

De nieuwe toegangsweg komt vanaf De Heurne vanaf het zuidwesten. De toegangsweg doorkruist het natuurlijk ingerichte gedeelte van het zonnepark en raakt een gedeelte van een poel/wadi. Ten westen van de toegangsweg wordt een deel afgegraven voor infiltratie. Het aanwezige zonnepaneel zal hier worden verplaatst. Voor de toegangsweg komen er naar verwachting 28 bomen en boomvormers te vervallen.

Afbeelding 2. Luchtfoto plangebied.

Afbeelding 3. Impressie plangebied, situatie op 20 juni 2023.

Afbeelding 4. Impressie plangebied toegangsweg. Links zicht vanaf de Heurne op de bomen die gedeeltelijk komen te vervallen. Rechts: zicht vanaf noordzijde op boomgaard met ruigte. Achter op de foto de bomen uit de linker foto. Situatie op 6 juni 2025.

Afbeelding 5. Foto links: paddenpoel (bluswater) met daarachter het zonnepaneel en daarachter de bomen uit afbeelding 4. Foto rechts: achter de paddenpoel ligt een grondwal met struikgewas en ruigte. Situatie op 6 juni 2025.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De initiatiefnemer is voornemens woningen te realiseren met inachtneming van het landschapstype en de ecologie in de omgeving. Er komen diverse groenzones met wadi's rond en door het gebied. De aanwezige solitaire eik blijft behouden. In het zuidwesten komt een toegangsweg.

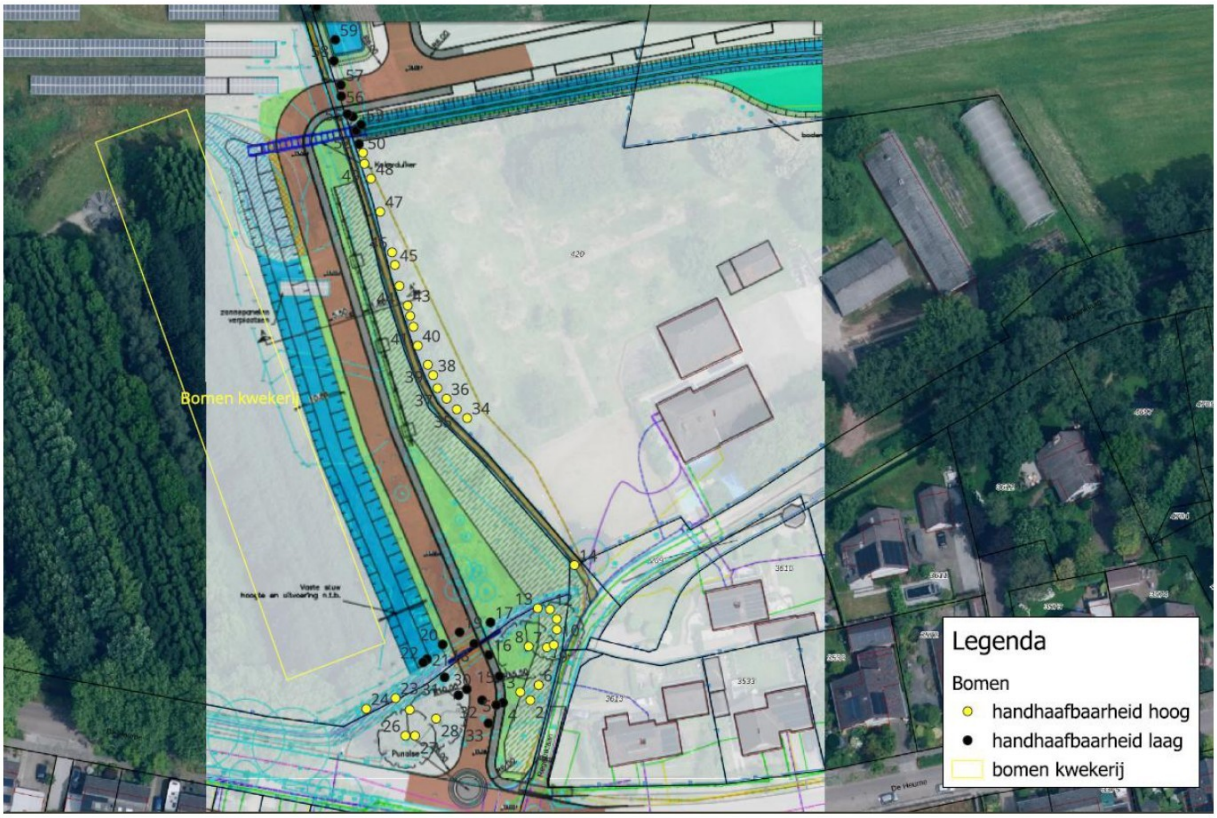

Afbeelding 6. Voorlopig ontwerp inrichting woonwijk met groene zones, wadi's en bomen.

Er komt een nieuwe toegangsweg in het zuidwestelijke deel, dit doorkruist het natuurlijk ingerichte gedeelte van het zonnepark en raakt een gedeelte van een paddenpoel. Het aanwezige zonnepaneel zal hier worden verplaatst. Er zullen 28 bomen en boomvormers worden gekapt. Een reeds aanwezige greppel wordt doorkruist. Er wordt een nieuwe greppel gegraven ten westen van deze toegangsweg, deze raakt de oude paddenpoel. Onder de toegangsweg komt een duiker. Zie afbeelding 7 en 8.

Afbeelding 7. Zicht op huidige situatie toegangsweg (bron: Vision10).

Afbeelding 8. Bomen die als gevolg van de toegangsweg komen te vervallen (zwart) en de nieuwe greppel in blauw. Onder de toegangsweg komt een duiker (bron: [redacted] boomadvies, 2025)

3 Methode

3.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

3.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is (indien beschikbaar) gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna, verspreidingsgegevens van de afgelopen 5 jaar);
- de flora- en faunadatabase van Eelerwoude. Eelerwoude heeft meerdere onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken is opgeslagen in deze database;
- kaartweergaves van de beschermde gebieden en houtopstanden.

3.3 Terreinbezoek

Op basis van twee veldbezoeken is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door [redacted] uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (zie kader). Veldbezoeken zijn uitgevoerd op 6 juni 2025 bij 18°C, licht bewolkt en droog weer met windkracht 1 Bft. en op 20 juni 2023 bij 19°C, half bewolkt weer en windkracht 1 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of;
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt het natuurbeschermingsrecht, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of;
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of;
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied) en/of;
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

RVO voegt hier nog de volgende criteria aan toe: Een ecologisch deskundige is een persoon met aantoonbare specifieke ecologische kennis en ervaring. Hij of zij geeft ecologisch advies en/of begeleidt werkzaamheden op het gebied van habitats (natuurlijke leefgebieden) en soorten. En heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek te kunnen doen. Hiermee bedoelen we dat de ecologisch deskundige:

- de functionaliteit van leefgebieden en beschermde soorten (her)kent;
- kennis heeft van algemene erkende onderzoeksmethoden;
- ecologische werkprotocollen kan uitwerken;
- specifieke maatregelen kan begeleiden.

4 Resultaten en effectbeoordeling

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk behandelt de resultaten van het uitgevoerde (veld- en bureau)onderzoek en de te verwachten effecten als gevolg van het planvoornemen. Paragraaf 4.2 beschrijft waargenomen en te verwachten soorten waarvoor onder de Omgevingswet (artikelen 11.37, 11.46 of 11.54 van het Bal) mogelijk een vergunningsplicht (of vrijstelling) geldt.

In paragraaf 4.3 worden soorten behandeld die op de Nederlandse Rode lijst zijn vermeld en waarvoor een specifieke zorgplicht geldt (artikel 1.7 van het Bal). In paragraaf 4.4 worden de aangetroffen en te verwachten invasieve exoten behandeld.

Vervolgens wordt in paragrafen 4.5, 4.6. en 4.7 ingegaan op beschermde Natura 2000-gebieden, beschermde houtopstanden en het Natuurnetwerk Nederland.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Planten

Voorkomen en functie
Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Aangetroffen soorten binnen het plangebied en tussen het maïs zijn perzikkruid en melganzenvoet, duidend op een voedselrijk en enigszins nat milieu. Een gedeelte is in 2024 ingezaaid met drachtplanten (Boer&Bunder, 2025). Aan de randen zijn ook (akker)winde, timotheegras en hondsdraf. In de zoomvegetatie van het landgoed staan eveneens brandnetel en braam, dit bevindt zich buiten de grenzen van de onderzoekslocatie. In de te kappen houtopstand staat een ondergroei van onder andere hop, heggenrank, klimop, laurier, hazelaar en opschot van esdoorn en zomereik. Om het zonnepark staat een hekwerk met meidoorn. Naar het noorden staat een boomgaard met ondergroei van ruigtesoorten, met name brandnetel. Rond de paddenpoel staat riet en ten oosten hiervan is een kleine grondwal gecreëerd met inheemse soorten als beuk, berk, kardinaalsmuts, lijsterbes, etc.

Gelet op de aanwezige terreintypen, het beheer en de functie van het plangebied is het niet waarschijnlijk dat binnen het plangebied beschermde plantensoorten voorkomen. Veel van de beschermde soorten komen nagenoeg uitsluitend voor in schrale milieus en niet op een (maïs)akker waar bemesting en gewasbescherming wordt toegepast. Hoewel het deel van het zonnepark natuurlijk is ingericht met veel inheemse soorten, zijn beschermde plantensoorten niet waargenomen of te verwachten (NDFF, 2025).

Effecten en vergunning
In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden op basis van het aanwezige biotoop uitgesloten. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde planten. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit zijn daardoor niet aan de orde voor beschermde planten.

4.2.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Voorkomen en functie
In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied.

In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis, franjestaart en eventueel bosvleermuis.

Verblijfplaatsen
Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (Kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen
Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

In het plangebied zijn geen gebouwen of bomen aanwezig die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. De solitaire eik vertoont geen holtes of scheuren met een vrije aanvliegmogelijkheid waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. In de te kappen bomen voor de toegangsweg zijn er enkelen met een flinke stamdiameter die op het eerste oog holtes bevatten. Deze holtes zijn echter oppervlakkig of lopen met de ingang naar boven, waardoor er als gevolg van regeninlaat geen geschikte verblijfplaats voor vleermuizen aanwezig is.

Ten zuiden van het plangebied staan er in de bomenlaan van Regelinklaan enkele bomen met duidelijke holtes die een vleermuis zou kunnen gebruiken als verblijfplaats (afbeelding 9). In de rand van landgoed Regelink zijn eveneens enkele kwijnende bomen waargenomen met scheuren en loshangend schors waar een vleermuis gebruik van zou kunnen maken als verblijfplaats.

Afbeelding 9. Holtes in bomen langs de Regelinklaan.

Foerageergebieden en vliegroutes

De maisakker binnen het plangebied is enkel langs de randen en eventueel rond de solitaire eik geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het naastgelegen landgoed en het zonnepark met waterpartijen is geschikter als foerageergebied, onder meer door de aanwezigheid van diversiteit aan landschapselementen, bomen, kruidlagen en waterpartijen. Daar waar de toegangsweg gepland is zal een gedeelte van dit gebied komen te vervallen. Echter is er in de omgeving voldoende foerageergebied aanwezig voor vleermuizen.

Vleermuizen gebruiken daarnaast lijnvormige elementen om zich langs te verplaatsen, zoals houtsingels, welke als vliegroute kan dienen. Een dergelijk lijnvormig element is aanwezig aan de zuidzijde van het plangebied in de vorm van de bomenrij langs de Regelinklaan. Mogelijk wordt ook de bosrand gebruikt als element voor vleermuizen om zich langs te verplaatsen.

Effecten en vergunning

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Omgevingswet met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Omgevingswet. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven (zie ook kader - Foerageergebieden en vliegroutes).

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Bomenrijen Regelinklaan

Met de inrichting van het gebied dient rekening gehouden te worden met eventuele verblijfplaatsen in de bomenlaan Regelinklaan en enkele bomen aan de oostzijde in de bosrand. Daarnaast dient er rekening gehouden te worden met een potentiële vliegroute langs bovengenoemde lanen en bosrand. Deze bomen dienen behouden te blijven. Daarnaast dienen deze bomen een vrije aanvliegmogelijkheid te behouden, vrij van obstakels en van verlichting te blijven.

In het ontwerp wordt de verharding op voldoende afstand van de bomen langs de Regelinklaan gerealiseerd. Er wordt ook bebouwing en verharding gerealiseerd in nabijheid van deze bomenlaan. Zie afbeelding 10. Het verlichten van boomkronen en holtes dient voorkomen te worden om verstoring van potentiële verblijfplaatsen en vliegroutes te voorkomen.

Afbeelding 10. Uitsnede van ontwerp met ten zuiden de bomen met holtes langs de Regelinklaan (rood kader).

Bosrand

In het oosten van het gebied komt de verharding nabij de rand van het bosgebied. Het verlichten van boomkronen en holtes dient voorkomen te worden om verstoring van potentiële verblijfplaatsen en vliegroutes te voorkomen. Zie afbeelding 11.

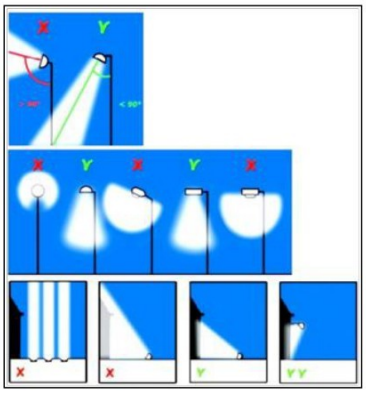

Afbeelding 11. Uitsnede van ontwerp. Bosrand in nabijheid van plangebied (weergegeven in rood) ten oosten van plangebied.

Er dient te allen tijde rekening gehouden te worden met verlichting, door verlichting tot een minimum te beperken en directe belichting van de omgeving en onverlichte gebiedsdelen te voorkomen. Om lichthinder te voorkomen en het gebied aantrekkelijk te houden voor vleermuizen kunnen verschillende maatregelen getroffen worden:

- verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;
- verlichting alleen aan op momenten wanneer het nodig is (dynamische verlichting);

- verlaag de hoogte van de lichtmasten zodat boomkronen onverlicht blijven;
- beperk verstrooiing het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur;
- geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.

Foerageergebied
Met betrekking tot het foerageergebied is er geen sprake van een overtreding omdat er geen sprake is van essentieel foerageergebied. Met inachtneming van de inrichtingseisen die gesteld worden aan verblijfplaatsen en potentiële vliegroute zal de herinrichting evenmin effect hebben op de functionaliteit van het gebied als foerageergebied.

Indien blijkt dat aan één of meer van de genoemde voorwaarden niet voldaan kan worden, is nader onderzoek naar het gebruik van het plangebied door vleermuizen noodzakelijk. Aan de hand van dit nader onderzoek kan dan bepaald worden of een vergunning in het kader van de beschermde soorten van de Omgevingswet noodzakelijk is.

Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie
Volgens gegevens van de NDFF zijn er in nabijheid van het plangebied waarnemingen van eekhoorn, konijn en ree bekend (NDFF, 2025). Tijdens het veldbezoek zijn eveneens hazen waargenomen op naastgelegen perceel. Kleine marterachtigen, das en steenmarter worden, ondanks dat hier geen waarnemingen van bekend zijn volgens gegevens van de NDFF, vanwege de landschapskenmerken eveneens verwacht.

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt
Op basis van het aanwezige biotoop, sporen, literatuurgegevens en expertise zijn onder andere de volgende algemeen voorkomende zoogdieren binnen het plangebied aanwezig of te verwachten: ree, haas, konijn en diverse algemene (spits)muizen. Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als (onderdeel van hun) leef- en foerageergebied. Daarnaast maken een aantal (van de randen) van het plangebied gebruik als migratieroute.

Soorten waarvoor <u>geen</u> provinciale vrijstelling geldt
Het is mogelijk dat een steenmarter een verblijfplaats heeft op een van de erven buiten het plangebied. Dit geldt eveneens voor de eekhoorn die mogelijk nesten heeft in een van de naastgelegen bospercelen. Een eekhoorn zal zich voor zijn leefgebied beperken tot deze bospercelen. Binnen het plangebied is voor de eekhoorn geen sprake van essentieel leefgebied, in de te kappen bomen zijn van eekhoorn geen nesten aangetroffen.

Daarnaast kunnen kleine marterachtigen gebruik maken van het biotoop rondom het plangebied. Van das zijn volgens gegevens van de NDFF geen waarnemingen bekend. Het aanwezige habitat voldoet wel als leefgebied.

Op basis hiervan wordt eekhoorn niet verwacht binnen het plangebied. Das en de kleine marterachtigen worden hieronder verder toegelicht.

Das

Tijdens de veldbezoeken zijn geen sporen van das zoals pijpen, prenten, ontlasting of wissels aangetroffen. Echter was de maïs niet volgroeid en kan dit de afwezigheid van sporen tijdens het veldbezoek verklaren. Volgens gegevens van de NDFF zijn er weinig waarnemingen bekend van das in de omgeving. De meest recente waarneming is gedaan op circa 800 meter ten noordoosten van het plangebied. Vanwege geschiktheid van het plangebied als foerageergebied met naastgelegen bos en houtwallen waar vaste rust- en verblijfplaatsen van das aanwezig kunnen zijn, is aanvullend onderzoek naar das uitgevoerd. In de omgeving is eveneens geschikt foerageergebied aanwezig in de vorm van (bemeste) graslanden en akkers.

Kleine marterachtigen en steenmarter

Aanwezige houtwallen, bosranden met braamstruweel en (meidoorn)hagen bieden dekking. Steenmarter en kleine marterachtigen maken gebruik van dergelijke elementen om langs te migreren. Het is eveneens mogelijk dat een kleine marterachtige als hermelijn of wezel een verblijfplaats heeft onder een van deze elementen.

Habitatbeoordeling kleine marterachtigen en steenmarter

In de omgeving van het plangebied zijn erven en percelen aanwezig die voor kleine marterachtigen en steenmarter onderdeel kunnen uitmaken van het leefgebied. Een deel van dit geschikte leefgebied (foerageergebied) bevindt zich in het zuidelijke deel van het zonnepark, waar de nieuwe toegangsweg is gepland. Hier is veel variatie in groen, ruigte en water aanwezig. Door de realisatie van de toegangsweg en infiltratiezone komt dit deel van het leefgebied te vervallen. Het gaat om een gebied van ongeveer 0,3 hectare.

Afgezien van het leefgebied zijn er structuren aanwezig die in gebruik kunnen zijn als migratieroute. Deze zijn aanwezig rond de maisakker. Enkel in de noordoostelijke grens van de akker is deze dekking afwezig en daarmee niet geschikt om langs te migreren. Bij het planvoornemen worden de meeste van deze geschikte structuren behouden. Deze structuren kunnen met de aanplant van inheemse struiken en bomen worden versterkt. Er is één locatie waar deze potentiële verbinding wordt onderbroken als gevolg van de nieuwe toegangsweg in de zuidwestelijke houtwal.

Afbeelding 12. Potentiële migratieroutes weergegeven in rood. (Bron: Esri, 2025).

Afbeelding 13. Geschikt leefgebied weergegeven in groen en verbindingselementen weergegeven in rood. De nieuwe verbindingsweg (roze) doorkruist hier de aanwezige houtwal. Ook gaat leefgebied hier verloren. (bron: Esri, 2025).

Effecten en vergunning

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Ten aanzien van de das is een negatief effect als gevolg van de woningbouw op de das niet zondermeer uitgesloten. Er is onvoldoende zicht op eventuele vaste rust- en verblijfplaatsen in nabijheid van het plangebied. De maïsakker kan onderdeel zijn van het leefgebied. Een nader onderzoek naar das is daarom uitgevoerd. In dit onderzoek is een essentiële functie voor das uitgesloten. Voor het onderzoek, zie het betreffende onderzoeksrapport (Ecofect, 2025).

Te nemen maatregelen voor marters

Ten aanzien van de kleine marterachtigen en steenmarter is er sprake van het verliezen van geschikt leefgebied van ongeveer 0,3 ha. Gelet op de inrichting van het plangebied waarbij 3 ha maisakker wordt ingericht middels groenzones met wadi’s en bomen kan dit leefgebied ruimschoots worden gecompenseerd. Het is hierbij aan de orde dat er eerst gecompenseerd wordt, alvorens leefgebied wordt weg genomen. Daarnaast dient ten minste 0,3 hectare voor betreding met honden te worden voorkomen, vooral in de fase dat nieuwe aanplant nog moet aanslaan.

Potentiële verbindingszones worden in het ontwerp grotendeels behouden. Deze structuren dienen te worden versterkt met de aanplant van inheemse struikvormers, zoals veldesdoorn, hondsroos, beuk, meidoorn en sleedoorn.

De verbinding in het zuidwesten wordt onderbroken als gevolg van de toegangsweg. Deze verbinding dient behouden te worden, dit kan middels een faunaduiker. Op deze wijze wordt de verbinding tussen het bosgebied ten westen, de nieuw aan te leggen groene zones binnen het plangebied en het zonnepark ten oosten met elkaar in verbinding gehouden, zodat de marterachtigen niet worden beperkt in hun migratiemogelijkheden.

Ter versterking kan er ook onder de noordwestelijke toegangsweg een faunaduiker worden toegevoegd. Hier is momenteel nog geen verbinding aanwezig. Dit is optioneel.

4.3 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Omgevingswet. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving (categorie 5-vogelnesten) en overige (broed)vogels.

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

4.3.1 Jaarrond beschermde nesten

Roofvogels en ransuil

Binnen het plangebied is één solitaire eik aanwezig waarin een jaarrond beschermd nest is uitgesloten op basis van een visuele inspectie. Er is geen sprake van een nest van dergelijk formaat dat het in gebruik kan zijn door een roofvogel of ransuil. Er is geen sprake van sporen zoals krijtsporen, prooiresten en/of braakballen onder de boom. Tijdens het eerste veldbezoek in 2023 zijn twee roepende buizerds waargenomen die zich steeds verplaatsten tussen het bosgebied op landgoed Regelink en het erf ten noorden van het plangebied. Tijdens het veldbezoek in 2025 zijn er twee grote nesten aangetroffen, waarvan één in de houtwal van het noordelijke erf, en één in een te kappen boom voor de toegangsweg. Deze nesten kunnen in gebruik worden genomen door ransuil, boomvalk of buizerd. Aanvullend onderzoek is aan de orde.

Afbeelding 14. Twee aangetroffen grote nesten op 6 juni 2025. (bron: Esri, 2025).

Steenuil en kerkuil

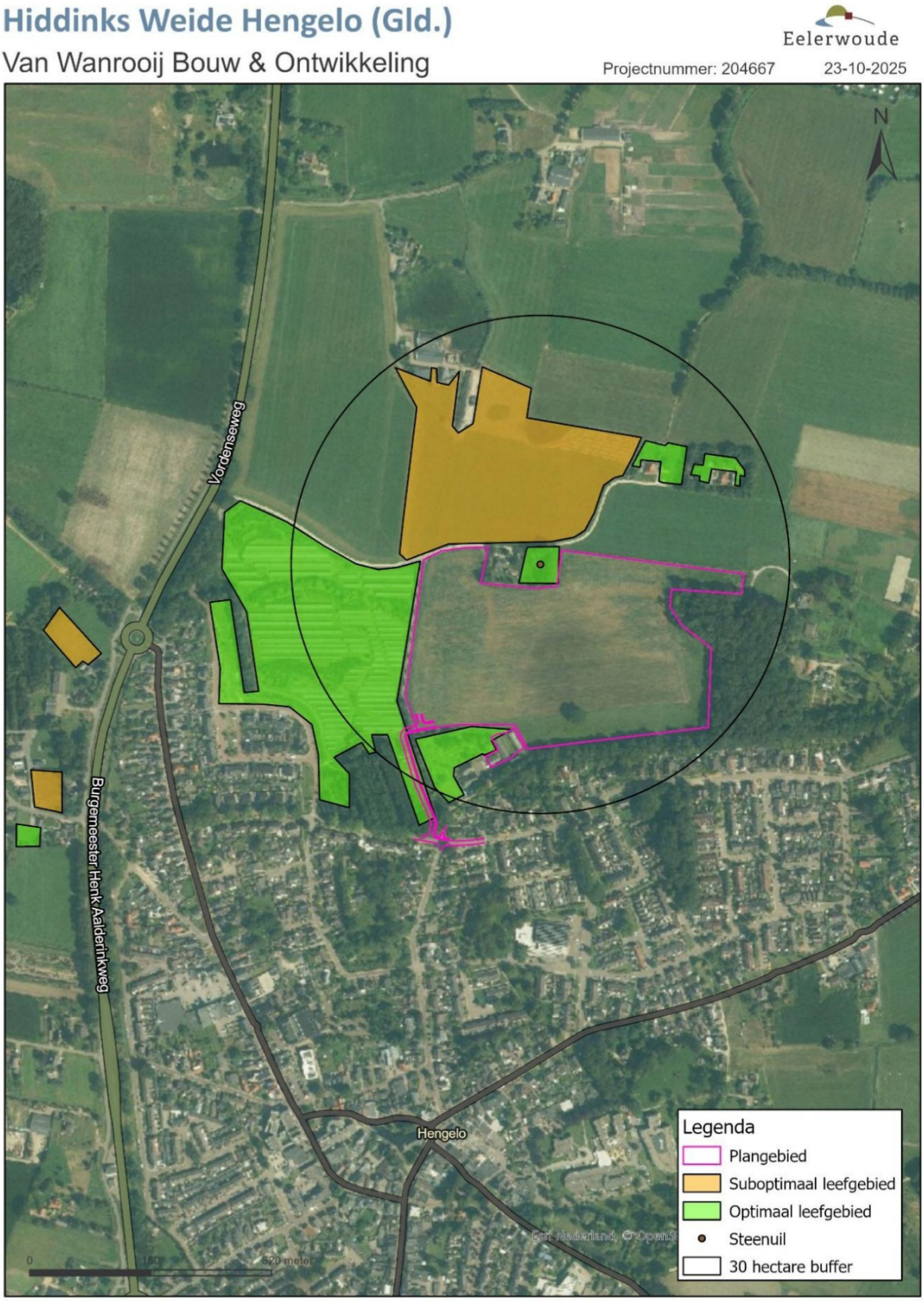
Op naastgelegen erven kunnen kerkuil of steenuil broeden. De maïsakker heeft voor de soorten geen essentiële functie als foerageergebied, de soorten kunnen de randen wel gebruiken om te foerageren, omdat zich hier prooidieren ophouden tussen het opgaande groen. Van essentieel foerageergebied is echter geen sprake, in de omgeving is voldoende foerageergebied voorhanden in de vorm van akkerranden, bossen en de zonneweide. De kerkuil heeft een groot territorium en zal in de omgeving voldoende foerageergebied hebben. Het deel van de zonneweide dat gebruikt zal worden als toegangsweg is voor steenuil wel relevant gebied, dit dient gecompenseerd te worden. Zie hieronder de uitwerking van de habitatbeoordeling.

Habitatbeoordeling steenuil

Een steenuil heeft een kleiner territorium dan kerkuil en is daarom meer gebonden aan de directe omgeving. Het noordelijk gelegen erf is voor steenuil geschikt, hier is een boomgaard aanwezig en een open kapschuur. Hier is eveneens een kast voor steenuil aanwezig, echter het gebruik hiervan is niet bevestigd of uitgesloten. Daarnaast ligt er ten zuiden van het plangebied een voor steenuil geschikt erf Karspel (Regelinklaan 1). Op basis van een veldbezoek voor een nieuwe quickscan aan Regelinklaan en persoonlijke communicatie met de eigenaar is gebleken dat er op dit erf geen steenuilterritorium aanwezig is. In afbeelding 15 is het habitat verder beoordeeld waarbij uit is gegaan van een gemiddeld steenuilterritorium van circa 30 hectare (BIJ12, 2017) dat is aangeduid met een cirkel. Deze weergave betreft een schematische weergave, het territorium zal in de praktijk geen perfecte cirkel betreffen.

In afbeelding 15 is onderscheid gemaakt tussen optimaal (groen) en suboptimaal (oranje) leefgebied. De steenuil zal met name foerageren op geschikte erven in de omgeving en binnen het natuurlijk ingerichte zonnepark, waar veel variatie in groen, ruigte en water aanwezig is. Het suboptimale leefgebied betreft een veeweide (uitloopweide voor koeien). Overige percelen in de omgeving betreffen intensief beheerde gras, mais en gerstpercelen. Deze zijn niet beoordeeld als geschikt leefgebied. Hoewel de mais- en gerstpercelen in het najaar kunnen bijdragen aan een hogere (veld)muizenpopulatie, zijn de percelen voor het grote deel van het jaar voor steenuilen ongeschikt om op te jagen, mede doordat door het hoge opgaande gewas steenuilen niet goed bij hun prooien kunnen komen.

Ook onderhavig plangebied wordt grotendeels als niet geschikt beoordeeld, omdat deze bestaat uit maisakker. Met de realisatie van een nieuwe toegangsweg gaat echter wel een deel van geschikt leefgebied verloren. Dit gaat om circa 0,3 ha.

Afbeelding 15. Geschikt leefgebied voor steenuil in de omgeving opgedeeld in optimaal (groen) en suboptimaal (oranje). In zwart een buffer van 30 hectare om potentiële nestlocatie (ArcGis, 2025).

4.3.2 Jaarrond beschermde bij onvoldoende alternatieven

Er zijn binnen de grenzen van het plangebied geen nesten van vogelsoorten aangetroffen of te verwachten waarvan de functionele leefomgeving eveneens jaarrond beschermd is. Het gaat om soorten als patrijs en om soorten die gebonden zijn aan (holten in) bomen, zoals spechten, spreeuwen en bosuil. De bomen ten zuiden van het plangebied bevatten veel holten. Hierin zijn nesten van spreeuwen waargenomen.

4.3.3 Overige (broed)vogels

De tijdens het veldbezoek aangetroffen vogels (zwartkop, heggenmus, winterkoning, holenduif) en te verwachten vogels vallen onder de algemene broedvogels van bossen en struwelen en ruraal gebied. Het is mogelijk dat in de solitaire eik een nest aanwezig is van een algemeen voorkomende broedvogel. De meeste zullen echter broeden binnen het bosperceel en langs de Regelinklaan, bij deze laan zijn onder andere meerdere spreeuwennesten waargenomen. Binnen het maïsperceel kan in het voorjaar een soort als kievit tot broeden komen.

Effecten en vergunning

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een vergunning voor een flora en fauna activiteit noodzakelijk. Ten aanzien van foerageergebied van steenuil, is er sprake van een beperkte afname van geschikt leefgebied, als gevolg van het gebruiken van een deel van het zonnepark voor de toegangsweg. Het gaat om een oppervlak van circa 0,3 ha. Gelet op de inrichting van het plangebied waarbij 3 ha maisakker wordt ingericht met groenzones met wadi's en bomen die gebruikt kunnen worden door steenuil om het gebied te doorkruisen, wordt dit leefgebied voldoende gecompenseerd.

Ten aanzien van jaarrond beschermde nesten buiten de planlocatie is het aan de orde om verstoring als gevolg van de werkzaamheden te voorkomen. Dit kan bewerkstelligd worden door werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren, of een afstand van ongeveer 75 meter[1] tot het nest aan te houden in geval er sprake is van een broedgeval. Tijdens het eerste veldbezoek in 2023 zijn twee roepende buizerds waargenomen die zich steeds verplaatsten tussen het bosgebied op landgoed Regelink en het erf ten noorden van het plangebied. Tijdens het veldbezoek in 2025 zijn er twee grote nesten aangetroffen, waarvan één in de houtwal van het noordelijke erf, en één in een te kappen boom voor de toegangsweg. Deze nesten kunnen in gebruik worden genomen door ransuil, boomvalk of buizerd. Aanvullend onderzoek is aan de orde.

Vogels met jaarrond beschermde nesten in geval van onvoldoende alternatieven

In de omgeving zijn voldoende alternatieve nestmogelijkheden en leefgebied aanwezig. Genoemde soorten zijn bovendien goed in staat alternatieve nestplaatsen te vinden. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een vergunning is om deze redenen dan ook niet aan de orde.

Overige (broed)vogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Omgevingswet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat schadelijke handelingen worden uitgevoerd waar een vergunning voor nodig is (artikel 11.37, lid 2 onder a t/m d van het Besluit activiteiten leefomgeving). De periode van 1

[1] Kennisdocument Buizerd, BIJ12.

maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen[2]. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien door een ecologisch deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Omgevingswet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Indien gedurende de werkzaamheden binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden een in gebruik zijnde nest wordt aangetroffen dient, ongeacht het tijdstip van het jaar en de soort, gewacht te worden met de werkzaamheden tot de jongen het nest op eigen kracht hebben verlaten. Vangen en doden van vogels en vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen en eieren betreffen een overtreding van respectievelijk art. 11.37 lid 1 a en lid 1 b van het Bal (zie bijlage 1). Verstoren van het nest is eveneens strafbaar, indien er sprake is van een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de soort (art. 11.37 lid 1 d van het Bal). Zodra een nest verlaten wordt als gevolg van verstoring wordt dit als vernielen van een nest beschouwd (overtreding artikel 11.37 lid 1 b van het Bal). De begeleidend ecoloog kan bepalen of er sprake is van een van de voornoemde verboden handelingen. Tot die tijd dienen de werkzaamheden rondom het nest te worden gestaakt.

4.4 Reptielen

Voorkomen en functie
Er zijn volgens gegevens van de NDFF geen waarnemingen bekend van reptielen in nabijheid van de planlocatie (NDFF, 2025). Daarnaast zijn beschermde reptielen zoals levendbarende hagedis en hazelworm gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk biotoop zoals heide of hoogveen, of bosgebied met een goed ontwikkelde humeuze laag.

Effecten en vergunning
Op basis van het aanwezige biotoop kunnen beschermde reptielen worden uitgesloten. Negatieve effecten op reptielen zijn dan ook niet aanwezig. Nader onderzoek of een vergunning flora en fauna activiteit onder de Omgevingswet is voor reptielen niet aan de orde.

4.5 Amfibieën

Op basis van de systematiek van de Omgevingswet (zie Bijlage 1) geldt dat voor de in de wet benoemde amfibieën in geval van schade, verstoring of vernieling van vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen een vergunningplicht geldt. Op deze vergunningplicht gelden een aantal uitzonderingen. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening een vrijstelling van vergunningplicht bepalen.

Voorkomen en functie
Er zijn in de omgeving weinig waarnemingen van beschermde soorten bekend. De dichtstbijzijnde waarneming van kamsalamander is op circa 2 km. ten noordoosten van het plangebied (NDFF, 2025). Algemene soorten zijn aanwezig in de paddenpoel en te verwachten onder struwelen.

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt
Tijdens het tweede veldbezoek zijn er veel bastaardkikkers aangetroffen in de paddenpoel. Hier zijn eveneens algemene soorten zoals bruine kikker, kleine watersalamander en gewone pad te verwachten. Zij gebruiken de paddenpoel als voortplantingsplek en zullen de ruigte gebruiken als landbiotoop.

[2] In het kader van de Omgevingswet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt
Ondanks de afwezigheid van waarnemingen in NDFF, kan een functie van de poel voor kamsalamander niet volledig worden uitgesloten. Dit omdat het habitat geschikt is en er in de omgeving meerdere poelen aanwezig zijn.

Effecten en vergunning
Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt
De ingreep zal naar verwachting leiden tot een (tijdelijk) verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de vergunningsplicht opgesteld. Er dient echter wel ten allen tijde gewerkt te worden conform de zorgplicht, waarmee het onnodig doden van individuen wordt voorkomen. Voor het vergraven van de paddenpoel en naastgelegen ruigten wordt daarom geadviseerd om maatregelen te laten opnemen in een ecologisch werkprotocol.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt
Beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, kunnen op basis van de aanwezige biotoop niet worden uitgesloten. Nader onderzoek of een vergunning Omgevingswet is voor kamsalamander aan de orde. Het betreft de paddenpoel, waarbij naastgelegen ruigten in gebruik zullen zijn als landhabitat.

4.6 Vissen

Voorkomen en functie
Binnen het plangebied is één paddenpoel aanwezig. De poel is erg ondiep. De aanwezige greppels lagen ten tijde van de veldbezoeken droog. In de poel kunnen algemene soorten als stekelbaarzen aanwezig zijn.

Effecten en vergunning
Er zijn slechts enkele zoetwatervissen beschermd. Deze zijn afhankelijk van aaneengesloten wateren. Dit is binnen het plangebied niet aanwezig. Er worden dan ook geen effecten op beschermde vissen verwacht. Nader onderzoek of een vergunning flora en fauna activiteit onder de Omgevingswet voor vissen is niet aan de orde.

4.7 Ongewervelden

Voorkomen en functie
Van de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) worden beschermde soorten als gevlekte witsnuitlibel of grote weerschijnvlinder binnen de planlocatie niet verwacht. Dit door het ontbreken van geschikt habitat dat onder andere bestaat uit heideterreinen, venranden, vochtig bos of bosranden met wilg. Waarnemingen van grote weerschijnvlinder zijn bekend ten zuidoosten van Hengelo (NDFF, 2025). Binnen de planlocatie is er echter geen geschikt habitat of waardplant (boswilg of grauwe wilg) aanwezig. Naast de paddenpoel is een groeiplaats van teunisbloem aangetroffen. Waarnemingen van teunisbloempijlstaart zijn bekend op circa 800 meter ten noordoosten van deze groeiplaats. De planten zijn geïnspecteerd op rupsen, deze waren ten tijde van het veldbezoek op 6 juni 2025 niet aanwezig.

Effecten en vergunning
In het plangebied zijn geen beschermde ongewervelden of geschikt biotoop voor deze soorten aanwezig. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde ongewervelden. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit zijn voor ongewervelden niet aan de orde.

4.8 Rode Lijst soorten

Voorkomen en functie
Naar aanleiding van het veldbezoek en het bureauonderzoek zijn, naast de eerder beschreven soorten of soortgroepen in en rond het plangebied nog een aantal andere soorten te verwachten[3]. Het gaat voor deze soorten om een kans dat deze in het plangebied kunnen worden aangetroffen. Voor deze soorten geldt geen vergunningplicht. Wel is het aan zowel initiatiefnemer alsook de uitvoerders om vooraf na te gaan of de ingrepen gevolgen kunnen hebben voor aangetroffen soorten.

Afgezien van de eerder behandelde en benoemde soorten zijn in of nabij het plangebied nog te verwachten: konijn en haas.

Effecten
De zorgplicht houdt in dat dan passende preventieve maatregelen getroffen moeten worden om deze nadelige gevolgen te voorkomen. Of, indien dat niet mogelijk is, er passende herstelmaatregelen worden genomen. Zie ook Bijlage 1 en artikel 11.6 van het Bal.

Tijdens het veldbezoek zijn er geen holen van konijnen waargenomen. Deze kunnen aanwezig zijn onder de begroeiingen buiten de randen van het plangebied. Dergelijke holen dienen behouden te blijven. In tegenstelling tot konijn heeft de haas geen vaste rust- en voortplantingsplaatsen. Tevens is de soort gebonden aan graslanden met ruigtesoorten, dit is binnen het plangebied niet aanwezig. Aanwezige individuen zullen op eigen kracht het werkgebied verlaten. Er zijn geen aanvullende maatregelen noodzakelijk.

4.9 Invasieve exoten

Exoten of invasieve soorten zijn dieren of planten die door menselijk handelen buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied terecht zijn gekomen. Ook delen ervan, zoals zaden of wortelen, vallen onder die begrippen. De term ‘exoot’ is bedoeld om individuele exemplaren van een uitheemse soort mee aan te duiden. Onder de omgevingswet geldt een verbod op opzettelijke activiteiten met invasieve exoten van de Unie-lijst (BuRO, 2024). Dit is een lijst van de Europese Commissie waarop soorten staan die in delen van de EU schade toebrengen aan ecosystemen. Er zijn dan ook rijksregels en internationale regels opgesteld om de introductie en verspreiding van invasieve exoten te voorkomen (artikel 11.108, lid 1).

Voorkomen en functie
In het gebied zijn geen waarnemingen bekend van invasieve exoten (NDFF, 2025). Evenmin zijn er waarnemingen gedaan tijdens het veldbezoek.

4.10 Beschermde gebieden

Ligging
Het plangebied ligt op circa 8 km afstand van het Natura 2000-gebied Rijntakken.

Effecten
<u>Niet stikstof-gerelateerde effecten</u>

[3] De opsomming in deze paragraaf is gebaseerd op informatie uit het NDFF of bij Eelerwoude bekende informatie of gedane waarnemingen tijdens het veldbezoek. Het kan niet worden uitgesloten dat bepaalde soorten niet zijn opgemerkt, of ten tijde van het veldbezoek niet aanwezig waren of waarvan geen algemeen beschikbare informatie over voorkomen in of rond het plangebied bekend is. Op basis van de zorgplichtbepalingen blijft initiatiefnemer of uitvoerder (een ieder) zelf verantwoordelijk om vooraf na te gaan of bepaalde soorten die op een rode lijst zijn geplaatst nadelige gevolgen kunnen ondervinden door de uit te voeren activiteit. Is dit het geval dan is degene ook wettelijk verplicht alles te doen wat in zijn of haar macht ligt om deze nadelige gevolgen te voorkomen of – indien dat niet meer mogelijk is – deze gevolgen te niet te doen of te mitigeren. Het niet naleven van deze zorgplicht kan bestuursrechtelijk worden gehandhaafd.

De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er derhalve geen reden om aan te nemen dat er kans is op een belemmering van de kernopgaven van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de omgevingswet Natura 2000-activiteit wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Bij de aanlegfase wordt door bouwmachines en ander materieel stikstof uitgestoten. In de gebruiksfase neemt mogelijk de uitstoot van stikstof toe door een toename van het aantal rijbewegingen. Zowel voor de bouw-/aanlegfase als de gebruiksfase is dan ook een stikstofberekening noodzakelijk.

4.11 Houtopstanden

Ligging

Voor de toegangsweg worden 28 bomen gekapt of kunnen niet behouden worden. Een groot deel van deze bomen staan binnen de bebouwingscontour van Hengelo. Een gedeelte van de bomen staat binnen rijbeplanting.

Effecten

Voor het onderbreken van rijbeplanting van 20 of meer bomen is er sprake van een melding- en herplantplicht onder de beschermde houtopstanden.

Voor de te kappen bomen binnen de bebouwingscontour Boswet is mogelijk een gemeentelijke kapvergunning benodigd. Deze informatie kan worden opgevraagd bij de gemeente Bronckhorst.

Afbeelding 16. Afbakening van stedelijk gebied in oranje en gemarkeerde bomen waarvoor een melding- en herplantplicht aan de orde is. (bron: Regels op de kaart).

4.12 Gelders Natuurnetwerk

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo gebruikt Gelderland de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN). De provincie heeft daarnaast de Groene Ontwikkelingszone (GO) vastgelegd. Dit zijn gebieden die over het algemeen rond en tussen de GNN liggen, zoals de ecologische verbindingszones, weidevogelgebieden en rustgebieden voor wintergasten (ganzen). In de GO is ruimte voor economische ontwikkelingen indien deze samengaan met een substantiële versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden.

In het GNN en GO geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het GNN of GO denkbaar zijn, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren. De GNN en de GO worden beide beschermd tegen aantasting van de kernkwaliteiten.

Gevolgen plangebied
Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het GNN of GO. Met de voorgenomen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van het GNN of GO.

Naastgelegen bos en de bomenlaan langs de Regelinklaan zijn aangemerkt als oude bosgroeiplaats. Deze structuren blijven met het planvoornemen behouden.

Afbeelding 17. Oude bosgroeiplaatsen weergegeven in donkergroen (bron: Kernkwaliteiten GO, prov. Gelderland, 2025).

5 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de conclusies en eventuele aanbevelingen over beschermde en vrijgestelde soorten, beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland) en houtopstanden, als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling beschreven. Tot slot worden in paragraaf 5.7 adviezen gegeven om de plannen natuurinclusiever te ontwikkelen, inrichten en beheren.

5.1 Beschermde soorten

5.1.1 Vleermuizen

Met de inrichting van het gebied dient rekening gehouden te worden met eventuele verblijfplaatsen in- en een potentiële vliegroute langs de bomenlaan Regelinklaan en enkele bomen aan de oostzijde in de bosrand van landgoed Regelink. Deze bomen dienen behouden te blijven, inclusief een vrije aanvliegmogelijkheid, vrij van obstakels en vrij van verlichting.

Indien blijkt dat aan één of meer van de genoemde voorwaarden niet voldaan kan worden, is nader onderzoek naar het gebruik van het plangebied door vleermuizen noodzakelijk. Aan de hand van dit nader onderzoek kan dan bepaald worden of een vergunning in het kader van de beschermde soorten van de Omgevingswet noodzakelijk is.

In het ontwerp wordt de verharding op voldoende afstand van de bomen langs de Regelinklaan gerealiseerd. Er wordt ook bebouwing en verharding gerealiseerd in nabijheid van deze bomenlaan. Zie afbeelding 18. Het is aan de orde hier te kiezen voor vleermuisvriendelijke verlichting. Het verlichten van boomkronen en holtes dient voorkomen te worden.

Afbeelding 18. Uitsnede van ontwerp met ten zuiden de bomen met holtes langs de Regelinklaan (rood kader).

Bosrand

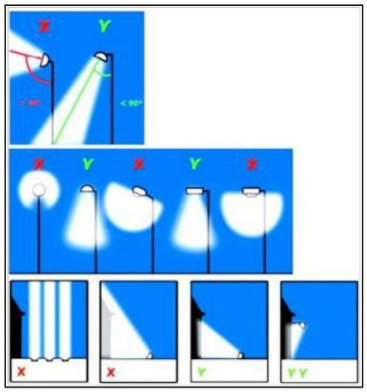
In het oosten van het gebied komt de verharding nabij de rand van het bosgebied. Hier is eveneens het voorkomen van aanvullende verlichting aan de orde. Zie afbeelding 19.

Afbeelding 19. Uitsnede van ontwerp. Bosrand in nabijheid van plangebied (weergegeven in rood) ten oosten van plangebied. (afbeelding is gedraaid).

Er dient te allen tijde rekening gehouden te worden met verlichting, door verlichting tot een minimum te beperken en directe belichting van de omgeving en onverlichte gebiedsdelen te voorkomen. Om lichthinder te voorkomen en het gebied aantrekkelijker te maken voor vleermuizen kunnen verschillende maatregelen getroffen worden:

- verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;
- verlichting alleen aan op momenten wanneer het nodig is (dynamische verlichting);
- verlaag de hoogte van de lichtmasten zodat boomkronen onverlicht blijven;
- beperk verstrooiing het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur;
- geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.

5.1.2 Das

Ten aanzien van de das is een negatief effect als gevolg van de woningbouw op de das niet zondermeer uitgesloten. Er is onvoldoende zicht op eventuele vaste rust- en verblijfplaatsen in nabijheid van het plangebied. De maïsakker kan onderdeel zijn van het leefgebied. Een nader onderzoek naar das is daarom uitgevoerd. In dit onderzoek is een essentiële functie voor das uitgesloten. Voor het onderzoek, zie het betreffende onderzoeksrapport (Ecofect, 2025).

5.1.3 Marterachtigen

Ten aanzien van de kleine marterachtigen en steenmarter is er sprake van het verliezen van geschikt leefgebied van ongeveer 0,3 ha. Gelet op de inrichting van het plangebied waarbij 3 ha maisakker wordt ingericht middels groenzones met wadi's en bomen kan dit leefgebied ruimschoots worden gecompenseerd. Het is hierbij aan de

orde dat er eerst gecompenseerd wordt, alvorens leefgebied wordt weg genomen. Daarnaast dient ten minste 0,3 hectare voor betreding met honden te worden voorkomen, vooral in de fase dat nieuwe aanplant nog moet aanslaan.

Potentiële verbindingszones worden in het ontwerp grotendeels behouden. Deze structuren dienen te worden versterkt met de aanplant van inheemse struikvormers, zoals veldesdoorn, hondsroos, beuk, meidoorn en sleedoorn.

De verbinding in het zuidwesten wordt onderbroken als gevolg van de toegangsweg. Deze verbinding dient behouden te worden, dit kan middels een faunaduiker. Op deze wijze wordt de verbinding tussen het bosgebied ten westen, de nieuw aan te leggen groene zones binnen het plangebied en het zonnepark ten oosten met elkaar in verbinding gehouden, zodat de marterachtigen niet worden beperkt in hun migratiemogelijkheden.

Ter versterking kan er ook onder de noordwestelijke toegangsweg een faunaduiker worden toegevoegd. Hier is momenteel nog geen verbinding aanwezig. Dit is optioneel.

5.1.4 Broedvogels

Steenuil
Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een vergunning voor een flora en fauna activiteit noodzakelijk. Ten aanzien van foerageergebied van steenuil, is er sprake van een beperkte afname van geschikt leefgebied, als gevolg van het gebruiken van een deel van het zonnepark voor de toegangsweg. Het gaat om een oppervlak van circa 0,3 ha. Gelet op de inrichting van het plangebied waarbij 3 ha maisakker wordt ingericht met groenzones met wadi's en bomen die gebruikt kunnen worden door steenuil om het gebied te doorkruisen, wordt dit leefgebied ruimschoots gecompenseerd.

Roofvogels en ransuil
Ten aanzien van jaarrond beschermde nesten buiten de planlocatie is het aan de orde om verstoring als gevolg van de werkzaamheden te voorkomen. Dit kan bewerkstelligd worden door werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren, of een afstand van ongeveer 75 meter[4] tot het nest aan te houden in geval er sprake is van een broedgeval. Tijdens het eerste veldbezoek in 2023 zijn twee roepende buizerds waargenomen die zich steeds verplaatsten tussen het bosgebied op landgoed Regelink en het erf ten noorden van het plangebied. Tijdens het veldbezoek in 2025 zijn er twee grote nesten aangetroffen, waarvan één in de houtwal van het noordelijke erf, en één in een te kappen boom voor de toegangsweg. Deze nesten kunnen in gebruik worden genomen door ransuil, boomvalk of buizerd. Aanvullend onderzoek is aan de orde.

Overige (broed)vogels
Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Omgevingswet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat schadelijke handelingen worden uitgevoerd waar een vergunning voor nodig is (artikel 11.37, lid 2 onder a t/m d van het Besluit activiteiten leefomgeving). De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen[5]. Werkzaamheden binnen het

[4] Kennisdocument Buizerd, BIJ12.
[5] In het kader van de Omgevingswet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

broedseizoen zijn mogelijk indien door een ecologisch deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Omgevingswet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Indien gedurende de werkzaamheden binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden een in gebruik zijnde nest wordt aangetroffen dient, ongeacht het tijdstip van het jaar en de soort, gewacht te worden met de werkzaamheden tot de jongen het nest op eigen kracht hebben verlaten. Vangen en doden van vogels en vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen en eieren betreffen een overtreding van respectievelijk art. 11.37 lid 1 a en lid 1 b van het Bal (zie bijlage 1). Verstoren van het nest is eveneens strafbaar, indien er sprake is van een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de soort (art. 11.37 lid 1 d van het Bal). Zodra een nest verlaten wordt als gevolg van verstoring wordt dit als vernielen van een nest beschouwd (overtreding artikel 11.37 lid 1 b van het Bal). De begeleidend ecoloog kan bepalen of er sprake is van een van de voornoemde verboden handelingen. Tot die tijd dienen de werkzaamheden rondom het nest te worden gestaakt.

5.1.5 Amfibieën

Kamsalamander
Beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, kunnen op basis van de aanwezige biotoop niet worden uitgesloten. Nader onderzoek of een vergunning Omgevingswet is voor kamsalamander aan de orde. Het betreft de paddenpoel (bluswater), waarbij, bij aantreffen van de soort, naastgelegen ruigten in gebruik zullen zijn als landhabitat.

Algemene amfibieën
De ingreep zal naar verwachting leiden tot een (tijdelijk) verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de vergunningsplicht opgesteld. Er dient echter wel te allen tijde gewerkt te worden conform de zorgplicht, waarmee het onnodig doden van individuen wordt voorkomen. Voor het vergraven van de paddenpoel en naastgelegen ruigten wordt daarom geadviseerd om maatregelen te laten opnemen in een ecologisch werkprotocol.

5.2 Beschermde gebieden

Ligging
Het plangebied ligt op circa 8 km afstand van het Natura 2000-gebied Rijntakken.

Effecten
Niet stikstof-gerelateerde effecten
De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er derhalve geen reden om aan te nemen dat er kans is op een belemmering van de kernopgaven van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de omgevingswet Natura 2000-activiteit wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten
Bij de aanlegfase wordt door bouwmachines en ander materieel stikstof uitgestoten. In de gebruiksfase neemt mogelijk de uitstoot van stikstof toe door een toename van het aantal rijbewegingen. Zowel voor de bouw-/aanlegfase als de gebruiksfase is dan ook een stikstofberekening noodzakelijk.

5.3 Houtopstanden

Ligging
Voor de toegangsweg worden 28 bomen gekapt of kunnen deze niet behouden worden. Een groot deel van deze bomen staan binnen de bebouwingscontour van Hengelo. Een gedeelte van de bomen staat binnen rijbeplanting.

Effecten
Voor het onderbreken van rijbeplanting van 20 of meer bomen is er sprake van een melding- en herplantplicht onder de beschermde houtopstanden.

Voor de te kappen bomen binnen de bebouwingscontour Boswet is mogelijk een gemeentelijke kapvergunning benodigd. Deze informatie kan worden opgevraagd bij de gemeente Bronckhorst.

Afbeelding 20. Afbakening van stedelijk gebied in oranje. (bron: Regels op de kaart).

5.4 Gelders Natuurnetwerk

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo gebruikt Gelderland de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN). De provincie heeft daarnaast de Groene Ontwikkelingszone (GO) vastgelegd. Dit zijn gebieden die over het algemeen rond en tussen de GNN liggen, zoals de ecologische verbindingszones, weidevogelgebieden en rustgebieden voor wintergasten

(ganzen). In de GO is ruimte voor economische ontwikkelingen indien deze samengaan met een substantiële versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden.

In het GNN en GO geldt het ‘nee, tenzij’- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het GNN of GO denkbaar zijn, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren. De GNN en de GO worden beide beschermd tegen aantasting van de kernkwaliteiten.

Gevolgen plangebied
Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het GNN of GO. Met de voorgenomen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van het GNN of GO.

Naastgelegen bos en de bomenlaan langs de Regelinklaan zijn aangemerkt als oude bosgroeiplaats. Deze structuren blijven met het planvoornemen behouden.

Afbeelding 21. Oude bosgroeiplaatsen weergegeven in donkergroen (bron: Kernkwaliteiten GO, prov. Gelderland, 2025).

5.5 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 0. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

5.6 Op weg naar 100% natuurinclusief ontwikkelen, inrichten en beheren van de maisakker

Als Eelerwoude dagen wij onze opdrachtgevers uit om natuurinclusief te ontwikkelen, in te richten en te beheren. Én daarmee samen maximaal impact te maken. Zo werken we samen aan een gezonde toekomst van huidige en toekomstige generaties. Onderhavige paragraaf vat samen wat Eelerwoude in 2023 heeft geadviseerd om de waarde van het huidige maisakker te verbeteren. Het perceel waar de nieuwe toegangsweg komt heeft momenteel een hoge natuurwaarde. Het verdwijnen van deze waarden dient gecompenseerd te worden.

Het perceel zelf heeft vanwege de functie als intensief gebruikte akker (maisteelt), weinig ecologische waarde. De waarden zijn met name te vinden in de randen. Het strekt tot de aanbeveling deze randen te behouden en te versterken.

Afbeelding 1: Te behouden elementen.

Hagen en houtwallen

Hagen en houtwallen hebben een functie voor grondgebonden zoogdieren en amfibien als migratieroute en de kleinere soorten vinden hier voldoende dekking voor een verblijfplaats. In de aanwezige bessenstruiken wordt eveneens gefoerageerd door zoogdieren, vogels en insecten. Met name de haag ten noordoosten heeft in het huidige beeld nog een beperkte breedte. Door hier een extra rij beplanting aan toe te voegen met meidoorn, sleedoorn, veldesdoorn, vuilboom, Gelderse roos en hondsroos, kunnen ook grotere grondgebonden zoodieren hier dekking vinden om langs te migreren. Ten aanzien van de houtwallen in de (zuid) oostelijke rand strekt het eveneens tot de aanbeveling hier een bufferzone aan te leggen. Ga voor een functionerende houtwal uit van een breedte van ongeveer 4-6 meter.

Afbeelding 2 links: haag met o.a. meidoorn, sleedoorn en hondsroos. Rechts: houtwal erfgrens ten zuidoosten.

Afbeelding 3: Eenstijlige meidoorn.

Bosrand Regelink en Regelinklaan

De bosrand van landgoed Regelink is al redelijk divers met onder andere eik, berk, beuk, vlier, hazelaar, gewone esdoorn met een ondergroei van bramen en takkenhopen. Bomen langs de Regelinklaan betreffen met name beuken. Er staan bomen met holtes en scheuren die dienst doen als nest voor holenbroeders en verblijfplaatsen voor vleermuizen. Lichtverstoring richting deze bosrand en de Regelinklaan dient voorkomen te worden. Dit kan bewerkstelligd worden met de aanplant van robuuster plantmateriaal en het toevoegen van een mantel- en zoomvegetatie. Denk hierbij aan zomereik, ruwe berk, wilde lijsterbes, meidoorn, sleedoorn, hazelaar, vuilboom, veldesdoorn. Er zijn uiteindelijk 7 groeilagen mogelijk; hoge en lage bomen, klimplanten, struiken, kruiden, bodembedekkers en bolgewassen. Des te gevarieerder de vegetatie en afbouw naar open gebied, des te gevarieerder de leefgebieden voor soorten. Een breedte van een bosrand ligt ongeveer tussen de 20 en 40 meter. In dit geval wordt er aangesloten bij de reeds aanwezige bosrand.

Afbeelding 4: links bosrand Regelink. Rechts takkenhoop in de bosrand.

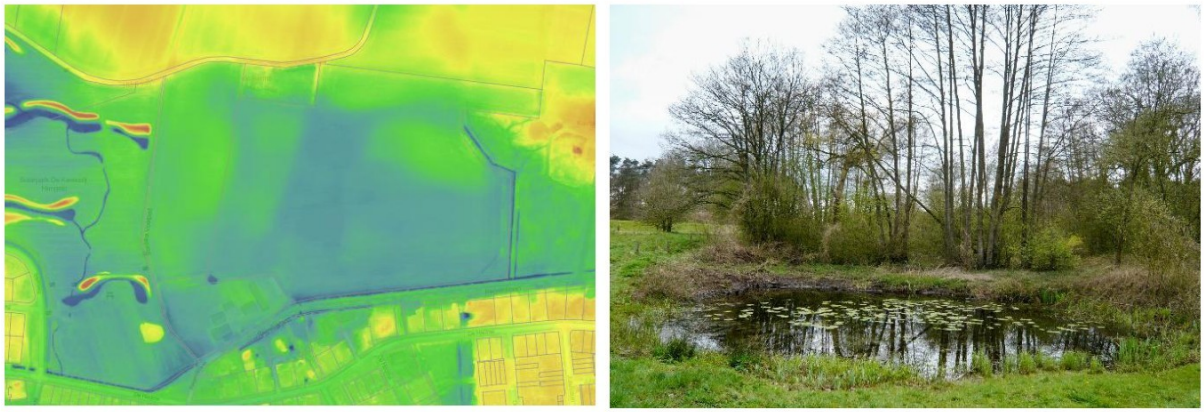
Afbeelding 5: Links de Regelinklaan met holtebomen. Rechts het streefbeeld van een bosrand met een mantel-zoom vegetatie.

Uit Brits onderzoek blijkt dat inheemse eiken (zomereik en wintereik) en inheemse wilgen meer dan 400 soorten insecten en mijten herbergen, berken (300+) en de meidoorn (200+), uitheemse bomen (ook wel exoten genoemd) herbergen veel minder insecten zoals de Amerikaanse eik (12) of walnoot (7). De beste manier om insecten en het hele ecosysteem te helpen is dan ook door soorten (bomen, struiken en planten) te gebruiken die van nature in het gebied voorkomen, omdat deze soorten ook genetisch zijn aangepast aan de omstandigheden van het gebied.

Toevoegen nieuwe elementen

Water

Water levert een belangrijke bijdrage aan de biodiversiteit. Niet alleen als drink- en badderplek voor zoogdieren en vogels, maar ook als (onderdeel van) het leefgebied van amfibieën (kikkers, padden en salamanders), libellen en andere waterinsecten. Bij het realiseren van open water wordt bij voorkeur aaneengesloten bij reeds bestaande lage delen in het gebied. In het perceel is reeds een gradiënt aanwezig van vochtig in het zuiden en midden van het plangebied naar drogere delen in het noorden. Om dienst te doen als voortplantingswater voor amfibieën is het van belang dat er ook in de zomer water in blijft staan. Op de oever bestaat de kans een gradiënt te realiseren uitgaande van kruiden en faunarijk grasland, vochtminnende planten, moerasplanten, drijfbladplanten naar ondergedoken waterplanten.

Afbeelding 6: links mogelijkheden om open water te realiseren in het midden van het plangebied. rechts: poel naast houtwal

Kruiden en faunarijk grasland

Kruiden- en faunarijk grasland wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van een matig voedselrijke bodem en een extensief beheer. Variatie in voedselrijkdom (met name schrale delen) en vochtigheid, dragen bij aan de waarde van het perceel. In hoeverre het mogelijk is het huidige perceel, dat naar verwachting voedselrijk is, om te vormen naar een schralere bodem, dient nader bepaald/ onderzocht te worden. Indien plantensoorten na verschraling (6 ton droge stof/ha) zich niet vanzelf vestigen strekt het tot de aanbeveling te kiezen voor gebiedseigen lokaal plantmateriaal, bijvoorbeeld door het opbrengen van maaisel uit de omgeving waar reeds veel kruiden aanwezig zijn.

Rond het open water kunnen soorten als echte koekoeksbloem, moerasrolklaver, pinksterbloem tot uiting komen. In de drogere delen gaat dit beeld over naar margriet, scherpe boterbloem, knoopkruid en gewone brunel.

Het nastreven van fauna- en kruidenrijk grasland biedt prooidieren waar diverse roofvogels en uilen gebruik van maken.

Afbeelding 7: kruiden en faunarijk grasland met echte koekoeksbloem en pinksterbloem.

Verblijfplaatsen

Langs de eerder genoemde randen kunnen takkenrillen dienst doen als verblijfplaatsen voor kleine marterachtigen en egels. Indien gewenst zijn er speciale nestkasten beschikbaar die onder of aan de takkenrillen geplaatst kunnen worden.

De steenuil komt reeds voor in de omgeving. Indien er mogelijkheden binnen het plangebied bestaan in een luw deel van de woonwijk, dan kan voor de soort een nestkast geplaatst worden, bijvoorbeeld in de solitaire eik. Het is dan wel van belang dat om de nestkast verstoring wordt beperkt.

Eveneens is de torenvalk binnen het toekomstige plangebied te verwachten, echter is hiervoor al een nestkast geplaatst op naastgelegen perceel van de zonneweide aanwezig en dient er voldoende ruimte tussen de nestkasten te blijven bestaan om overlap in territoria te voorkomen.
De aanwezigheid van struweel en hagen draagt daarnaast bij aan leefgebied voor een breed scala aan zangvogels als de merel, vink, tjiftjaf, putter, huismus en diverse mezensoorten. In de omgeving zijn veel soorten broedvogels aanwezig waarvoor nestkasten zullen bijdragen aan het broedsucces in de omgeving.

In eventueel te realiseren lanen, houtwallen en de reeds bestaande bomenlanen kunnen nestkasten voor gekraagde roodstaart, mezen en bonte en grauwe vliegenvanger worden opgehangen.

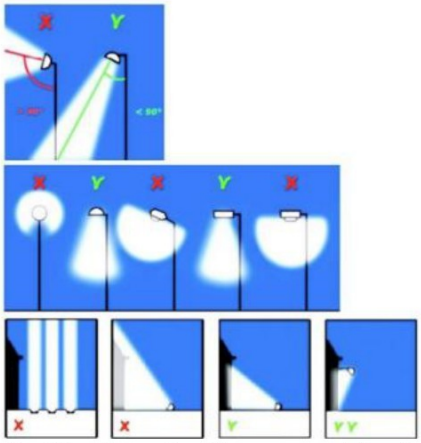
Openbare ruimte

Verlichting

Een aantal nachtactieve dieren, zoals vleermuizen, uilen en marters, zijn gevoelig voor verlichting. Er zijn soorten die kunstlicht zoveel mogelijk vermijden, zoals de watervleermuis en gewone grootoorvleermuis, er zijn ook soorten die (in beperkte mate) rond lantaarnpalen jagen, zoals de rosse vleermuis. Bij het plaatsen van verlichting bij in- en/of uitvliegopeningen, vliegroutes en foerageergebieden kunnen barrières ontstaan waardoor de vleermuizen van de verblijfplaatsen, vliegroute en/of foerageergebied afzien.

Om lichthinder te voorkomen en het gebied aantrekkelijker te maken voor vleermuizen kunnen verschillende maatregelen getroffen worden:
- verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;
- verlichting alleen aan op momenten wanneer het nodig is (dynamische verlichting);
- verlaag de hoogte van de lichtmasten zodat boomkronen onverlicht blijven;
- beperk verstrooiing het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur;
- geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.

Voorbeelden van verschillende type armaturen en plaatsingen om lichthinder te voorkomen. Uit onderzoek blijkt dat vleermuizen minder gevoelig zijn voor amberkeurige (oranje/rode) verlichting (golflengte 580-600 nm). Deze lichtkleur minder effect heeft op vleermuizen en zorgt nog voor voldoende zicht voor mensen. Niet verlichten blijft echter altijd beter dan ‘vleermuisvriendelijk’ verlichten.

Afbeelding 8: voorbeelden van verschillende typen armaturen en plaatsingen om lichthinder te voorkomen.

Verharding en bestrating

Door parkeerplaatsen te voorzien van grasbetonstenen kan het regenwater makkelijker wegzakken. Tevens creëert dit kansen voor nestelende wilde bijen en wilde planten. Door plaatselijk laagblijvende soorten als grasklokje, Engels gras, zandblauwtje, paardenbloem, gewoon biggenkruid, muizenoor en klein vogelpootje de kans te geven ontstaat een bloemrijke parkeerplaats.

Verreweg de meeste wilde bijen nestelen onder de grond en niet in bijvoorbeeld een bijenhotel. Een plek in de zon is voor alle nestplaatsen van belang, vaak nestelen bijen in open stukjes zand/leem. Ook tussen

straatstenen en op bijvoorbeeld vast getrapte open paadjes in gazons wordt genesteld door wilde bijen en andere insecten.

Afbeelding 9: door grasbetonstenen te combineren met laagblijvende bloeiende planten zoals muizenoor, klavers, klein tasjeskruid en zandblauwtje ontstaat een parkeerplaats die ook ruimte biedt aan bijen en andere insecten.

Literatuurlijst

- BuRO. (2024, 15 juli). Unielijst invasieve exoten. Invasieve Exoten | NVWA.
- Ecofect (2025). Nader onderzoek das. Ecofect, Nunspeet.
- ESRI Nederland (2024). https://www.esri.nl/nl-nl/home
- Gittenberger, E., Janssen, A. W., Kuijper, W. J., Kuiper, J. G. J., Meijer, T., Velde, G. van der, & Vries, J. N. de. (1998). De Nederlandse zoetwatermollusken: Recente en fossiele weekdieren uit zoet en brak water, - Nederlandse fauna 2. Utrecht/Leiden, Nederland: KNNV Uitgeverij, EIS Nederland & Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis.
- Boomadvies (2025). Boom Effect Rapportage. Barneveld.
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NDFF (2024). Nederlandse Databank Flora en Fauna. https://www.ndff.nl/
- Provincie Gelderland. Kernkwaliteiten Groene Ontwikkelingszones. https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/experiencebuilder/experience/?id=a50e21e34ea14690b08c6999b384e2b2 bezocht op 2 juni 2025.

Soortinformatie:
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.vlinderstichting.nl

Waarnemingen:
- ndff-ecogrid.nl

Soorten:
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Buizerd Buteo buteo. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.
- BIJ12 (2024). Kennisdocument Kleine marterachtigen Bunzing – Hermelijn – Wezel. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Steenuil Athene Noctua. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Inleiding

Het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn in de meeste gevallen het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In deze bijlage wordt kort ingegaan op de relevante regels waaraan voldaan moet worden.

Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming (toetsing flora- en fauna-activiteit) is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “Andere soorten”.

Schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningplichtige situatie onder de Omgevingswet
Het systeem van de Omgevingswet wijkt af van wat eerder in de Omgevingswet was opgenomen; er is niet langer sprake van absoluut verbod met een mogelijkheid om vergunning van dit verbod te krijgen, maar van vergunningplichtige handelingen behoudens wanneer men beschikt over een daartoe bedoelde omgevingsvergunning. De Omgevingswet gaat uit van het ‘ja, mits-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal schadelijke handelingen genoemd die leiden tot een vergunningplichtig geval of situatie (zie tabel 1). De schadelijke handelingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Andere (nationaal) beschermde soorten’).

Voor welke situaties een omgevingsvergunning voor de flora- en fauna-activiteit nodig is vastgelegd in hoofdstuk 11 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Vogels (Vogelrichtlijnsoorten)
Dit regime betreft alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn. Hiervoor gelden de volgende schadelijke handelingen:

- er geldt vergunningplicht voor activiteiten die kunnen leiden tot het opzettelijk doden of vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels als bedoeld in artikel 1 Vogelrichtlijn;
- tevens geldt vergunningplicht voor het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren én het opzettelijk storen van vogels.

Dit is vastgelegd in artikel 11.37 van het Bal.

Europees beschermde soorten
Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd[6]. Hiervoor gelden de volgende schadelijke handelingen:

[6] De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

- er geldt vergunningplicht voor het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk verstoren, doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn;
- er geldt vergunningplicht voor het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren én het verstoren en het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van bedoelde diersoorten;
- er geldt ook vergunningplicht voor het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

Dit is vastgelegd in artikel 11.46 van het Bal.

Andere (nationaal) beschermde soorten

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven. Hiervoor gelden de volgende schadelijke handelingen:

- er geldt vergunningplicht voor het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten zoals genoemd in bijlage IX, onder A van het Bal;
- vergunningplicht geldt ook voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van de hiervoor bedoelde dieren;
- vergunningplicht geldt ook voor het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B van het Bal.

Dit is vastgelegd in artikel 11.54 van het Bal.

Tabel 1. Overzicht schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningplichtige situatie onder de Omgevingswet.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (art. 11.37 Bal)	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (art. 11.46 Bal)	Beschermingsregime Andere soorten (art. 11.54 Bal)
Lid 1, onder a het is verboden van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of opzettelijk te vangen	**Lid 1, onder a** het is verboden in het wild levende dieren in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of opzettelijk te vangen	**Lid 1, onder a** het is verboden beschermde, in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers opzettelijke te vangen en te doden
Lid 1, onder b het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, beschadigen of nesten weg te nemen	**Lid 1, onder b** het is verboden in het wild levende dieren opzettelijk te storen	**Lid 1, onder b** het is verboden vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Lid 1, onder c Het is verboden eieren te rapen of onder zich te hebben	**Lid 1, onder c** het is verboden eieren van in het wild levende dieren opzettelijk te vernielen of te rapen	**Lid 1, onder c** het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen
Lid 1, onder d Het is verboden opzettelijk vogels te storen , tenzij het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort	**Lid 1, onder d** het is verboden voortplantings- of rustplaatsen van in het wild levende dieren te beschadigen of te vernielen	
	Lid 1, onder e het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen	

Deze schadelijke handelingen mogen niet uitgevoerd worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling van vergunningplicht geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve vergunning);

- de activiteit deel uitmaakt van een vastgesteld programma;
- een vergunning is verkregen.

Voor een aantal handelingen zijn vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

De schadelijke handelingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel betreft het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime nog steeds een schadelijke handeling.

Voor vogels geldt dat verstoren geen vergunningplichtig geval is als de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met § 11.2 Bal*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft een schadelijke handeling, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt er geen vergunningplicht voor het opzettelijk doden of vangen en vernielen of beschadigen van vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen van bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 11.54 lid 2 sub a Bal*).

Vrijstellingen
De vergunningplicht zoals hiervoor benoemd is niet absoluut. De vergunningplicht voor bepaalde handelingen bestaat niet als er voor deze handelingen of activiteiten een vrijstelling is verleend. Dergelijke vrijstellingen kunnen landelijk gelden en worden door de Minister vastgesteld. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening ook bepaalde vrijstellingen verlenen. Deze vrijstellingen verschillen per provincie.

Er bestaan ook andere wetsinstrumenten die een vergunningplicht uitsluiten. Dit kan doordat bepaalde activiteiten zijn opgenomen in een programma, of dat de handelingen worden uitgevoerd op grond van een aangewezen gedragscode. Wanneer dit aan de orde is wordt dit verderop in het rapport toegelicht.

Provinciale verordening
Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de schadelijke handelingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal, vooral algemeen voorkomende en beschermde, zoogdieren en amfibieën vrijgesteld van de vergunningplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak
De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet en Omgevingswet is reeds ervaring opgedaan met een dergelijke programmatische aanpak. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een generieke vergunningen verleend. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied
Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Afwijken van schadelijke handelingen
Om af te mogen wijken van de schadelijke handelingen (en deze toch te mogen overtreden) via een vergunning of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:
1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een vergunning worden verleend. Hieronder worden de drie vereisten nader toegelicht.

Andere bevredigende oplossing(en)
De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de schadelijke handeling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen
Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vergunning worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort
Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (SvI) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De SvI varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de SvI dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende vergunningen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:
1. de SvI (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied);
2. het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van schadelijke handelingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en daarmee een schadelijke handeling binnen het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor schadelijke handelingen niet kunnen worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om schade op soorten te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de **Vogelrichtlijn** kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de **Habitatrichtlijn**, het **Verdrag van Bern** of het **Verdrag van Bonn** kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor **andere 'nationaal' beschermde soorten** kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Zorgplichten

Tot slot gelden onder de Omgevingswet een aantal (nieuwe en uitgebreide) specifieke zorgplichtbepalingen. Deze worden hieronder toegelicht. Belangrijk is dat vanaf 2024 ook een specifieke zorgplicht geldt voor soorten die op een Nederlandse Rode lijst zijn geplaatst. Deze zorgplicht heeft tot gevolg dat ook vooraf moet worden nagegaan of er een kans is dat één of meer van deze Rode lijst-soorten binnen of in de directe omgeving van het plangebied kunnen voorkomen. Dit voor zover het om soorten gaan die niet al onder het hiervoor beschreven beschermingsregime vallen en waarvoor vergunningplicht geldt in geval van handelingen met schadelijke gevolgen. Voor deze Rode lijst-soorten is in hoofdstuk 4 en 5 een eigen paragraaf opgenomen.

Voor iedere activiteit, handeling, ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot vergunningplicht, of dat mogelijk een vrijstelling van deze vergunningplicht geldt. Maar ook of er mogelijk een specifieke zorgplicht van toepassing kan zijn.

Algemene zorgplicht
In artikel 1.7 van de Omgevingswet is opgenomen dat iedereen die weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving:

- alle maatregelen moet nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- als die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, moet hij die gevolgen zoveel mogelijk beperken en ongedaan maken;
- als de gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, moet hij die activiteit achterwege laten voor zover dat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd.

Daarnaast is in artikel 1.7a van de Omgevingswet ook een algemeen gebod opgenomen. Daarin is vastgelegd dat:

"Een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving, is verplicht:

- *alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen."*

Het betekent bijvoorbeeld dat iemand verplicht is om te voorkomen dat dieren en planten onnodig gedood worden, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

Verder is het op grond van artikel 2.1 van de Wet dieren verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen. Dat geldt ook voor in het wild levende dieren.

Specifieke zorgplicht
Naast deze algemene zorgplicht gelden vanaf 2024 ook een aantal specifieke zorgplichten (artikel 4.3 van de Omgevingswet).

Deze specifieke zorgplichten in relatie tot natuur staan in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Flora- en fauna-activiteiten
Voor dit plan zijn de in artikel 11.27 van het Bal opgenomen specifieke zorgplichten voor het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten van belang.

Samengevat komen deze zorgplichten op het volgende neer:
Een ieder die een activiteit wil gaan uitvoeren en waarbij hij of zij weet, of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden of soorten dan is hij/zij verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen of zelfs de activiteit niet uit te voeren. Is er toch noodzaak voor deze activiteit en kunnen de nadelige gevolgen niet geheel worden voorkomen dan moet er voor gezorgd worden die gevolgen zoveel mogelijk worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Meer specifiek geldt een plicht om:

voorafgaand aan de activiteit na te (laten) gaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op of nabij de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid daarvan:

- van nature in Nederland in het wild levende vogels;
- van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn;
- dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX bij het Bal of in de Nederlandse Rode lijsten; en
- voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;

Wanneer dit het geval is dient de initiatiefnemer op objectieve wijze vast te (laten) stellen dat nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten. Kan dat niet dan zal moeten worden nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten en moeten er (aantoonbaar) passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen, worden gemonitord of de maatregelen werken en worden zo nodig herstelmaatregelen uitgevoerd.

Invasieve uitheemse exoten

Exoten of uitheemse soorten zijn dieren of planten die door menselijk handelen buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied terecht zijn gekomen. Ook delen ervan, zoals eicellen, zaden of wortelen, vallen onder die begrippen. De term 'uitheemse soort' is bedoeld om een hele soort mee aan te duiden. De term 'exoot' is bedoeld om individuele exemplaren van een uitheemse soort mee aan te duiden.

Onder de Omgevingswet geldt een verbod op opzettelijke activiteiten met invasieve uitheemse exoten van de Unielijst. Dit is een lijst van de Europese Commissie waarop soorten staan, die in delen van de EU-schade toebrengen een ecosystemen. Er zijn dan ook rijksregels en internationale regels opgesteld om de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse exoten te voorkomen (Art.11.108, lid 1). De volgende opzettelijke handelingen met soorten van de Unielijst zijn verboden:

- het grondgebied van de Unie binnenbrengen (ook niet door middel van doorvoer onder douanetoezicht);
- houden (ook niet in een gesloten omgeving);
- kweken (ook niet in een gesloten omgeving);
- naar, uit of binnen de EU vervoeren (behalve het vervoeren naar voorzieningen vanwege uitroeiing);
- in de handel brengen;
- gebruiken of uitwisselen;
- toestaan om zich voort te planten, te kweken of te telen (ook niet in een gesloten omgeving);
- vrijlaten in het milieu.

Het gaat hier dus om opzettelijke activiteiten. Daarnaast gelden er verplichtingen om alle noodzakelijke stappen te nemen om de (on)opzettelijke introductie of verspreiding van soorten van de Unielijst te voorkomen.

Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedsbescherming (toetsing Natura 2000-activiteit) worden binnen de Omgevingswet de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten of projecten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Essentieel is dat vergunningplicht geldt als uit een Natura 2000-toets volgt dat activiteiten verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied.

Net als bij soorten zijn er ook in de wet mogelijkheden om van deze vergunningplicht af te wijken wanneer de bepaalde activiteit is vastgelegd in een programma, de provinciale omgevingsverordening of ministeriële regeling. Dit is vastgelegd in paragraaf 11.1.2 van het Bal.

Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van een boom of bomen uit een houtopstand is niet zomaar toegestaan onder de Omgevingswet. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder houtopstand wordt verstaan:

- iedere zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend.

De gemeente stelt de grenzen van de 'bebouwingscontour houtkap' bij besluit vast. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en maatwerkvoorschrift. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwingscontour houtkap. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel geldt er geen meld- en herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwingscontour houtkap;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
  - wegbeplantingen;
  - beplantingen langs waterwegen, en
  - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
  - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
  - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
  - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- houtopstanden die een kleinere oppervlakte grond beslaan dan 10 are, of bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

De provincie kan middels een maatwerkvoorschrift een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan met een maatwerkvoorschrift afwijken van de Rijksregels over vellen en herbeplanten. Dit hangt ervan af of hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning van de gemeente nodig. Het aanvragen van deze omgevingsvergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar worden gedaan.

Voor onderstaande houtopstanden geldt geen melding- en herplantplicht:

- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

5.7 Gelders Natuurnetwerk

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn [redacted] voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo gebruikt Gelderland de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN). De provincie heeft daarnaast de Groene Ontwikkelingszone (GO) vastgelegd. Dit zijn gebieden die over het algemeen rond en tussen de GNN liggen, zoals de ecologische verbindingszones, weidevogelgebieden en rustgebieden voor wintergasten (ganzen). In de GO is ruimte voor economische ontwikkelingen indien deze samengaan met een substantiële versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden.

In het GNN en GO geldt het ‘nee, tenzij’- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het GNN of GO denkbaar zijn, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren. De GNN en de GO worden beide beschermd tegen aantasting van de kernkwaliteiten.

Eelerwoude
Op weg naar 100% natuurinclusief

Nader onderzoek soorten

NADER ONDERZOEK
DAS

Locatie onderzoek:
Hiddinks Weide; Hengelo

Datum: 6 januari 2025
Project: NOM52335

Colofon

Onderzoek	Nader onderzoek das
Document	NOM52335
Datum	15 oktober – 9 december; 2024
Locatie	Hiddinks Weide; Hengelo
Opdrachtgever	BJZ.nu B.V.
Opdrachtnemer	Ecofect [redacted]
Ecoloog	[redacted] en [redacted]
Adres	Laan 21, 8071 JG Nunspeet
Telefoon	06-[redacted]
Email	info@ecofect.nl
Internet	www.ecofect.nl
KvK-nummer	87036487
Btw-identificatienr.	NL864184311B01
Rekeningnummer	NL39 RABO 0198 8908 69

INHOUD

Colofon 2

Samenvatting 4

1. Inleiding 5

1.1 Aanleiding 5

1.2 Planlocatie 6

1.3 Ontwikkelingen en effecten 7

2. Wettelijk kader 9

3. Ecologie 10

4.Werkwijze 14

4.1 Verkennend onderzoek 14

4.2 Verdiepend onderzoek 15

1. Resultaten 17

5.1 Resultaten verkennend onderzoek 17

5.2 Resultaten verdiepend onderzoek 18

6. Conclusie 18

Verantwoording 20

Bijlagen 21

Disclaimer 27

Samenvatting

Uit het nader onderzoek das is gebleken dat bij het uitvoeren van de geplande werkzaamheden er geen schadelijke handelingen flora en fauna activiteit Omgevingswet te verwachten zijn. De resultaten van het nader onderzoek van de das in het plangebied:

- Het is aannemelijk dat de das gebruik maakt van het plangebied als foerageergebied.
- Er gaan geen verblijfplaatsen verloren door of tijdens de geplande ingreep en er worden geen dassen gedood door de geplande ingreep.
- Tijdelijk voedselgebied gaat verloren m.b.t. de maisakker. In 2024 diende de maisakker als voedselgebied echter zijn er voldoende jaarronde alternatieven in de omgeving aanwezig.
- Het inrichtingsplan voorziet in jaarronde verbindingszones en voedselgebied waardoor het habitat van de das versterkt wordt en de kans niet aannemelijk is dat de burcht wordt verlaten door deze ingrepen.
- Het leefgebied zal bij de nieuwe gebruiksfase versterkt worden.
- Een vergunning schadelijke handelingen flora en fauna activiteit wordt niet noodzakelijk geacht.

De opdrachtgever heeft alles gedaan wat redelijkerwijs van hen verwacht mag worden om te voorkomen dat schadelijke handelingen plaatsvinden voor deze flora- en fauna-activiteit binnen de Omgevingswet betreffende de das. De specifieke zorgplicht is ten alle tijden van toepassing (zie bijlage).

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Met de voorgenomen ontwikkelingen aan de Hiddinks Weide te Hengelo heeft BJZ.nu B.V. aan Ecofect B.V. opdracht gegeven een nader onderzoek das uit te voeren t.b.v. het vergunning traject en inzicht te verschaffen of de geplande uit te voeren werkzaamheden conflicteren met de Omgevingswet. Voorliggend rapport geeft inzicht in het wettelijk kader, de gebruikte methodiek en de resultaten van het uitgevoerde onderzoek.

Uit dit verkennende natuurwaardenonderzoek ter plaatse is gebleken dat het plangebied essentiële functies kan hebben voor de das en dat de aanwezigheid van deze soortgroep aannemelijk is. Het natuurwaardenonderzoek 'Quickscan Wnb Hiddinkdijk Hengelo (gld) – Eelerwoude 14-7-2023'' ligt ten grondslag. De das is in Gelderland beschermd op basis van de Provinciaal beleid in de Omgevingswet. Dit betekent dat zonder vrijstelling, of d.m.v. een goedgekeurde gedragscode of vergunning deze soorten niet mogen worden verwond of gedood, en dat vaste rust- en verblijfplaatsen niet mogen worden beschadigd of vernield.

1.2 Planlocatie

De planlocatie bestaat uit een landbouwperceel waar ten tijde van het veldbezoek maïs op stond. Ten noorden ligt agrarisch gebied met graslanden en akkers. Er zijn tussen de akkers diverse lijnvormige elementen aanwezig met langs weerszijden bomenlanen. Ten westen van het plangebied ligt een natuurlijk ingerichte zonneweide met wadi's, een meidoornhaag en een wandelpad. Ten oosten ligt landgoed ''Het Regelink''. Hier is een bosperceel aanwezig. Ten zuiden begint bebouwd gebied van de gemeente Hengelo. De omgeving heeft een landelijk karakter.

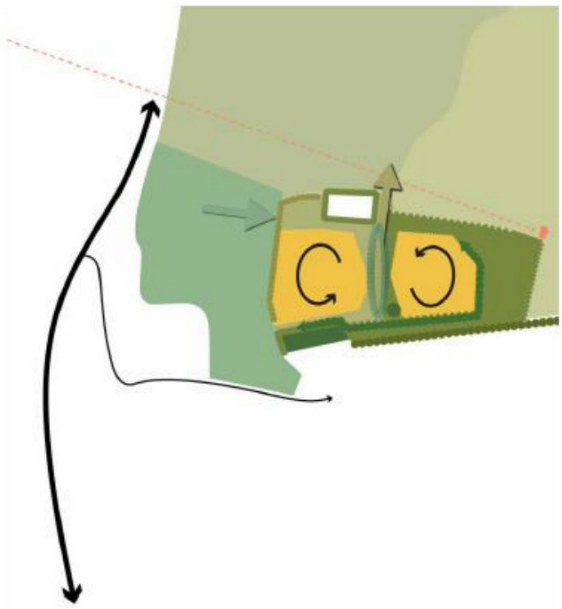

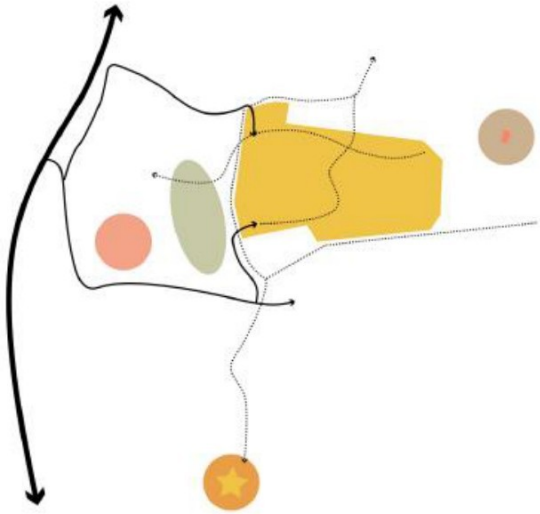
Figuur 1: Planlocatie en onderzoeksgebied

Hengelo is de hoofdplaats van de gemeente Bronckhorst in de Achterhoek, in de Nederlandse provincie Gelderland

1.3 Ontwikkelingen en effecten

Initiatiefnemer is voornemens op de planlocatie een woonwijk bestaan uit 180 nieuwbouwwoningen te realiseren. Daarbij is de ambitie uitgesproken om een duurzaam woonmilieu te maken dat past bij het dorpse karakter van Hengelo. In de visie wordt een flexibele structuur vastgelegd waarbinnen de woningtypes later nog kunnen worden verdeeld over het plan. Het plan is om een stuk bos te planten en verschillende groene verbindingszones te creëren. Het omringende bos zal verrijkt worden met groenzones. Voor inhoudelijke vragen over het ontwerp of de inrichting wordt verwezen naar de opdrachtgever.

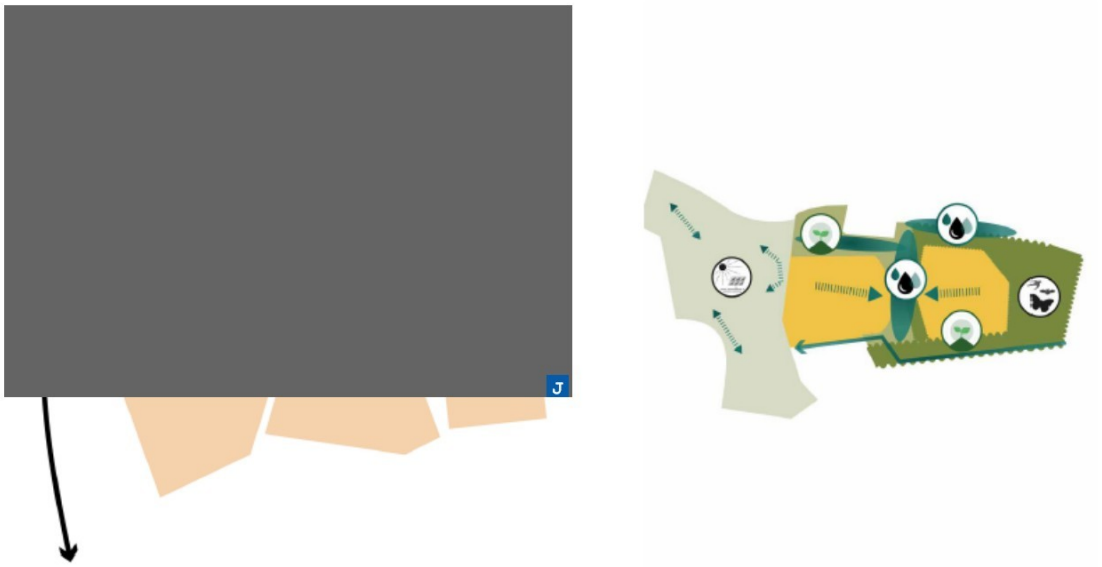

Landschappelijk wonen

- Wonen in de boskamer of aan de wadi
- Landgoed Het Regelink vormt een belangrijke identiteitsdrager
- Groene en waterrijke ontmoetings- en verblijfsplekken
- Verschil in woonsfeer ontleend aan contrast tussen de boskamer en de waterrijke open vizieren naar het landschap
- Bosmantel langs bestaande struweel bij Het Regelink
- Brede haag langs west- en noordzijde van het plangebied
- Regelinklaan blijft onverhard en behouden

Verbonden

- Versterken langzaam verkeersverbinding met de omliggende woonbuurten
- Fietsers en voetgangers op 1 als het gaat om de verbinding met het centrum van Hengelo
- Versterken als recreatief netwerk voor voetgangers door Solarpark, nieuwe woonbuurt, Regelinklaan en Hiddinkdijk
- Bereikbaarheid met de auto via De Heurne aan de zuidkant en via de Hiddinkdijk aan de noordkant

Dorpse schaal

- Contrast besloten boskamer en open tussengebied met wadi's en uitzicht op landschap
- Rustig en groen wonen
- Identiteit sluit aan op kwaliteiten en kenmerken van de landgoederen
- Zichtbaarheid vanaf de Vordenseweg (N316) van nieuwe woonbuurt met voorkanten woningen naar het landschap
- Groene bufferzone rondom bestaande woning en boerderij in het gebied
- Diversiteit door verschillende doelgroepen en woningtypologieën
- Extra aandacht voor starters en ouderen

Klimaatadaptief en duurzaam

- Inzetten op een groen en klimaatadaptief woonmilieu
- Ontmoeting en gezondheid stimuleren door logische wandel- en fietsverbindingen
- Terugbrengen van historische boskamer
- Centrale groenzone en verbindingszone aan de noordrand inrichten als landschappelijke wadi
- Verblijfsplekken toevoegen in centrale groenzone
- Biodiversiteit versterken door verschillende maaivelhoogtes
- Beplanting passend bij verschillende woonsferen (boskamer; hoog-droog en waterrijk; laag-nat)
- Zorgvuldig ontworpen energiezuinige woningen
- Duurzaamheid door materiaalkeuze en lange levensduur van de woningen
- Faciliteren elektrisch vervoer

Figuur 2. Inrichting planlocatie

Functieverandering en effecten

De beoogde ingrepen zijn blijvend van karakter. De functie en ecologie van het plangebied zal veranderen. De ingrepen en effecten van de ingreep in relatie tot natuurwaarden:

- Bouwwerkzaamheden
- Terrein bouwrijp maken
- Aan- en afvoer bouwmateriaal
- Herinrichting terrein welke bij functie wonen verwacht kan worden

Dit onderzoek is gericht om een inschatting te maken of beschermde soorten voorkomen en gebruik maken van de projectlocatie.

2. Wettelijk kader

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Deze wetgeving vervangt o.a. de Wet natuurbescherming. In deze wet is o.a. de bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden geregeld. Dit onderzoek beperkt zich tot soortbescherming marterachtigen.

Opdrachtgever heeft voornemens een flora- en fauna-activiteit uit te voeren, daarom dient er rekening te worden gehouden met de regels in art. 11.27 Bal (specifieke zorgplicht), art. 11.28 Bal (voorkomen onnodig lijden dieren) en de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal (vergunningplicht bij schadelijke handelingen, regels vergunningsvrije gevallen). Om aan de voorgenoemde regels te voldoen is een Natuurwaardenonderzoek uitgevoerd, waaruit bleek dat een nader onderzoek das noodzakelijk werd geacht.

De das wordt landelijk beschermd onder het beschermingsregime van 'Overige beschermde soorten' (art. 11.54 Bal). Het is verboden de das te doden, te verwonden, en vaste rust- of voortplantingsplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen. Voor een verdiepende uitwerking van het wettelijk kader wordt verwezen naar de bijlage.

3. Ecologie

Das (Melis melis)

De das is een zoogdier met een relatief kleine kop, een dikke korte nek, een lang wigvormig lijf en een korte staart. Hij heeft krachtige poten en lange nagels. De witte kop van de das heeft twee zwarte strepen. De haren op zijn rug zijn vrijwel volledig wit tot licht witgeel, met een zwart stukje onder de top. Daardoor lijkt de das van een afstand grijs. De haren van de poten en de buik zijn zwart. De vacht bestaat uit een dubbele laag. De onderste laag bestaat uit donshaar en de bovenste laag uit stugge rechte haren op de rug van tot 10 centimeter lang.

De das is 70 tot 90 centimeter lang en circa 30 centimeter hoog. Het mannetje is meestal groter en zwaarder dan het vrouwtje. Het gewicht ligt tussen de 6,5 en 22 kilo en is afhankelijk van onder andere de leeftijd, het geslacht, de kwaliteit van het leefgebied en de tijd van het jaar. In het najaar is hij zwaarder dan in het voorjaar. De das kan de leeftijd van 15 jaar bereiken. Dit nacht actieve dier leeft in familiegroepen in een zelf gegraven dassenburcht in diverse biotopen, waaronder kleinschalig akker- en weidelandschap, heiden en rivierdalen. Het zijn alleseters, maar het voedsel bestaat voor het grootste gedeelte uit regenwormen. De dieren verlaten 's nachts gezamenlijk de burcht om vervolgens individueel te foerageren.

Dassen zijn territoriaal. Dassen leven in een clan van twee tot twaalf dieren die bestaat uit volwassen dieren, jongen en jaarlingen. In Nederland bestaat een clan uit gemiddeld vier dieren, maar er zijn ook clans van ongeveer twintig dieren bekend. Het aantal dieren binnen een territorium is afhankelijk van het voedselaanbod. Bij voedseltekort zullen er minder jongen geboren worden. Er is één dominant mannetje en één dominant vrouwtje in de clan. De dassen van een clan hebben een sterke, sociale band met elkaar. De clanleden hebben een gemeenschappelijke lichaamsgeur. Indringers worden daardoor snel herkend.

<u>Habitat</u>

De das leeft in gebieden die bestaan uit een combinatie van diverse biotooptypen. Vaak zijn dit zowel hooggelegen als laaggelegen gronden die op korte afstand van elkaar liggen, in meestal kleinschalige akker- en weidelandschappen met voldoende bosjes, houtwallen, singels en heggen. Die kunnen als beschutting en geleiding dienen. Belangrijke kenmerken van dassenhabitat zijn:

• aanwezigheid van een groot voedselaanbod

• voor de burchten een bodem die goed vergraafbaar is en die het regenwater snel kan afvoeren

• aanwezigheid van voldoende dekking rond de burchten en de migratieroutes

• weinig verstoring.

De grootte van een territorium is afhankelijk van het voedselaanbod en dus van de kwaliteit van het leefgebied. De grootte varieert van 30 tot 150 hectare in optimaal gebied, en van 150 tot 600 hectare in marginaal gebied. Het foerageergebied ligt tot 1,5 tot 12 kilometer van de burcht. Er moet voldoende foerageergebied liggen binnen 500 meter tot enkele kilometers. Belangrijke onderdelen zijn dan gebieden waar het hele jaar eten te vinden is, zoals bemeste graslanden met gras korter dan 5 centimeter. Ook in oude en structuurrijke eikenbossen en bosjes kan hij het hele jaar voldoende en een gevarieerd aanbod aan voedsel vinden.

Verblijfplaatsen en functioneel leefgebied

Een vaste voortplantingsplaats of rustplaats van dassen wordt gedefinieerd als een dassenburcht die tekenen van recent gebruik door een das heeft, of een onbewoonde dassenburcht die tot maximaal vijf jaar geleden als bewoond is vastgesteld door een dassendeskundige, als de onbewoonde dassenburcht in een bestaand territorium ligt (definitie Das & Boom). Een dassenburcht is een gangenstelsel van ondergrondse holen dat door een das gegraven is of dat een das in gebruik heeft (zie figuur 3), of iedere andere constructie die de das in gebruik heeft. In de literatuur en in de praktijk worden vaak drie typen dassenburchten onderscheiden:

• Hoofdburchten

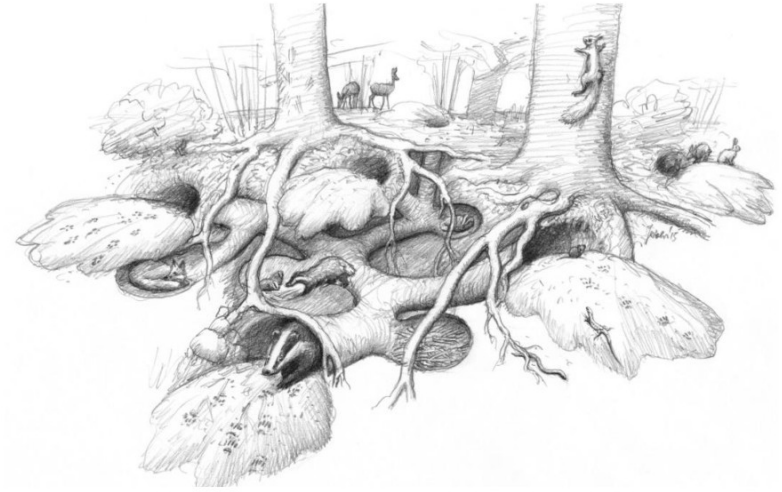
Hoofdburchten zijn in de regel relatief groot en zijn het grootste deel van het jaar in gebruik. De hoofdburcht is meestal de plek waar de jongen worden geboren. Er zijn ook permanent bewoonde burchten bekend met maar één holingang.

• Bijburchten

Bijburchten zijn vaak alleen op bepaalde momenten in gebruik, bijvoorbeeld als vluchtplek bij verstoring van de hoofdburcht. Ook kan de bij-burcht door jongvolwassen dassen worden gebruikt in de periode dat ze worden verstoten uit het territorium, of door het mannetje die in het voorjaar vanuit deze burcht zijn [redacted] beter kan verdedigen. Als er jongen geboren zijn, verjaagt het vrouwtje het mannetje vaak tijdelijk naar een ander gedeelte van de hoofdburcht, of uit de burcht. Hij verhuist dan tijdelijk naar een bijburcht. Ook het vrouwtje kan haar jongen grootbrengen in een bijburcht, wat het verschil tussen hoofd- en bijburcht weer vervaagt. Het voedselaanbod in de directe omgeving speelt een grote rol. Dassen wonen het liefst zo dicht mogelijk bij hun voedsel. Ze kunnen, ook tijdelijk, verhuizen naar een bijburcht in de directe omgeving van bijvoorbeeld een maïsakker als de jonge, nog zachte maïskolven aan het ontspruiten zijn.

• Vluchtpijpen

Vluchtpijpen liggen verspreid over het territorium. Zoals de naam doet vermoeden, worden ze bij dreigend gevaar gebruikt om in te schuilen. Aan de rand van een territorium hebben de vluchtpijpen ook een geurfunctie en bakenen zij het territorium af. Er zijn gevallen bekend dat een vrouwtje een vluchtpijp in gebruik heeft genomen om haar jongen te werpen. Een bijburcht of een vluchtpijp kan in een korte periode uitgroeien tot hoofdburcht, en een hoofdburcht kan in verval raken en alleen nog als vluchtpijp in gebruik blijven.

Figuur 3 – Overzicht van een dassenburcht @ Waardhoff

Een grotere burcht bestaat uit een uitgebreid gangenstelsel met verschillende kamers en verschillende lagen (verdiepingen). Het aantal gangen (pijpen) en holen (kamers) varieert. Veel burchten hebben een paar gangen en twee of drie kamers, maar er zijn ook burchten met tot 30 kamers. Kamers hebben een doorsnede van ongeveer 50 centimeter. In het voorjaar kan een kamer door de zeug ook worden gebruikt als de kraamkamer waarin ze de jongen werpt en grootbrengt. De ovale gangen hebben een doorsnede van ongeveer 30 centimeter. Soms zorgen nauwe openingen vanuit de gangen voor de gewenste atmosfeer in de burcht. Dit worden ventilatieschachten genoemd.

Burchten kunnen tot wel 4 meter diep zijn. Bij gevaar kunnen de dassen zich diep in de burcht terugtrekken. Het deel van een burcht dat bovengronds zichtbaar is, is maar een klein deel van de burcht, Het bovengrondse deel van een dassenburcht kenmerkt zich vooral door een grote, niervormige hoop van uitgegraven zand. Dit wordt een storthoop genoemd. Als in de storthoop een duidelijke loopgeul zichtbaar is, vaak met een flauwe bocht erin, dan staat het vrijwel vast dat deze door een das is gemaakt en dat de burcht door een das in gebruik is. Daarnaast is er soms een krabboom te vinden. Als er jongen in de burcht zijn, kan er een speelboom of stronk aanwezig zijn waar jonge dassen omheen rennen. De speelbomen zijn duidelijk te herkennen, omdat de bosbodem rond deze boom is 'geveegd' door dit speelse gedrag. De grootte van een burcht wordt niet bepaald door het aantal dassen dat daar gebruik van maakt, maar door de ouderdom ervan, de vergraafbaarheid van de bodem en de ligging in het veld. Dassenburchten kunnen honderden jaren oud zijn. In rotsachtige bodem kan niet zo goed gegraven worden als in los zand.

De voortplantingsplaats is de burcht waarin de das jongen ter wereld brengt en grootbrengt. Alle andere burchten zijn rustplaatsen. Deze 'bij-burchten' worden veelal minder intensief gebruikt dan de hoofdburcht. Ze worden bijvoorbeeld gebruikt in tijden waarop er op een bepaalde plek veel voedsel te vinden is of als het mannetje vanwege de pasgeboren jongen niet getolereerd wordt in de hoofdburcht.

Bij deze plaatsen hoort ook de functionele leefomgeving ervan. De functionele leefomgeving van een vaste voortplantingsplaats en van een rustplaats is de omgeving die nodig is om een burcht voor de betreffende functie waarvoor hij gebruikt wordt te laten functioneren. Een burcht kan bijvoorbeeld alleen succesvol als voortplantingsplaats functioneren als er voldoende habitat van voldoende kwaliteit (foerageergebied) aanwezig is om jongen groot te brengen, en als er voldoende rust is. Ook moet het foerageergebied goed en ongestoord bereikbaar zijn vanuit de burcht. Het gehele territorium van de clan kan worden beschouwd als functionele leefomgeving. De functionele leefomgeving van een vaste voortplantingsplaats of rustplaats (burcht) moet het volgende bieden:

- voldoende rust en dekking op de burcht
- jaarrond een voldoende en een gevarieerd voedselaanbod op bereikbare afstand van de burcht
- oriëntatiemogelijkheden en schuilplekken, bijvoorbeeld in de vorm van houtsingels en hagen
- geen verstoring of versnippering van het territorium door wegen, kanalen en dergelijke
- geen verstoring door honden of recreatie (bijvoorbeeld mountainbiken of crossmotoren)

Dassen in een klein territorium, dus een territorium met een groot voedselaanbod, maken het hele jaar gebruik van dezelfde burcht. Die burcht is dan vaak groot. Ook kunnen er burchten zijn die in een bepaalde periode tijdelijk in gebruik zijn. Dassen kunnen zo'n burcht ook gebruiken op momenten met veel voedselaanbod op een bepaalde plek. Dassen in een groot territorium, dus in gebieden met een lager voedselaanbod, bewonen vaak afwisselend meerdere burchten in het territorium. Burchten zijn dan vaak tijdelijk niet in gebruik, maar worden wel regelmatig gecontroleerd door de das. Er zijn dan dus wel sporen te vinden.

Migratie

Migratie is de seizoensgebonden beweging heen en terug tussen delen van het leefgebied. De das blijft het gehele jaar in zijn territorium. Binnen het territorium volgt de das de vaak al vele jaren in gebruik zijnde wissels als vaste routes om naar de voedselplekken te gaan.

Dispersie

Dispersie is de ongerichte verspreiding of het uitzwerven van een individu dat op zoek is naar een vestigingsplaats. Vaak betreft het juvenielen of subadulten die als ze zelfstandig zijn geworden op zoek zijn naar een nieuw leefgebied, maar dispersie kan ook optreden bij volwassen dieren. Bij dispersie naar nieuw leefgebied kunnen jonge dassen meer dan 20 kilometer afleggen. Bij de das vindt dispersie van de jongen vooral plaats in de periode juni tot en met november. Dassen kunnen zich dus ook tijdelijk ophouden in een gebied buiten bestaande territoria.

4.Werkwijze

In dit hoofdstuk wordt de toegepaste onderzoekmethoden verder uitgewerkt. Door middel van natuurwaardenonderzoek is onderzocht welke beschermde flora en fauna in de omgeving van het plangebied recentelijk zijn waargenomen. Hierbij is gebruik gemaakt van waarnemingen uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Op basis van het onderzoek in verspreidingsatlassen en overige beschikbare natuurinformatie is een inschatting gemaakt welke soorten er redelijkerwijs zijn te verwachten in het plangebied. Vervolgens is door middel van de cameravallen, conform het kennisdocument das opgesteld door BIJ 12, onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van de te verwachten soorten.

4.1 Verkennend onderzoek

Een verkennend onderzoek bestaat een bureauonderzoek, en een verkennend veldonderzoek. De conclusies van beide onderdelen vormen samen de basis voor de habitatsbeoordeling. Een bureauonderzoek betreft het vergaderen van bestaande verspreidingsgegevens die aan de criteria voldoen welke beschreven staan in het Kennisdocument das van BIJ12. Bij het verkennend veldonderzoek worden onderzocht als de planlocatie potentieel leefgebied of biotoop kan zijn voor de das. Daarbij wordt gekeken als voedsel, verbindingszones en veiligheid (drie V's) aanwezig zijn.

De aanwezigheid van de drie V's zijn van sterk belang voor de das om zich te kunnen vestigen en voort te planten in het betreffende gebied. Wanneer één of meerdere factoren ontbreken dan beïnvloedt dit het gedrag en/of functie van het gebied) afhankelijk van de soort (zie hoofdstuk 3). In tabel 1 is een versimpelde weergave van aanwezige factoren versus functie zichtbaar.

Tabel 1: Aanwezige factoren versus functie gebied

3 v's	Functie	Leefgebied	Foerageergebied	Territorium	Rustgebied
Voedsel		X	X		
Verbinding(zones)		X	X	X	
Veiligheid		X			X

4.2 Verdiepend onderzoek

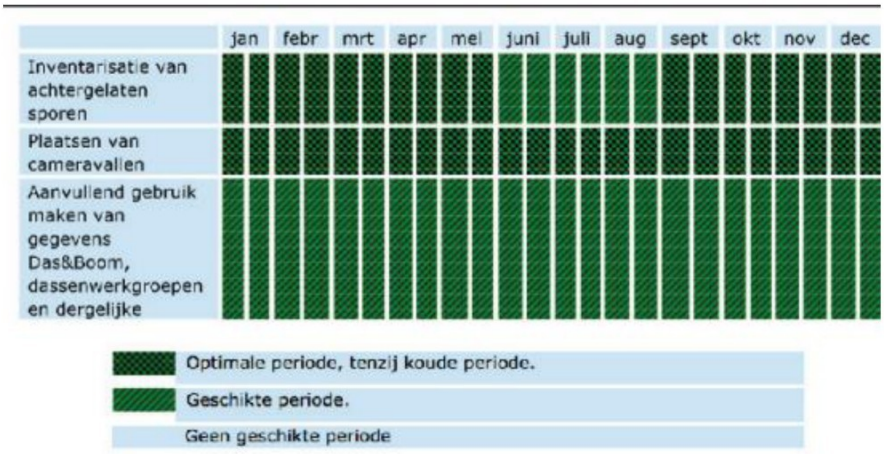
Uit het bureauonderzoek is gebleken dat de das redelijkerwijs aanwezig kan zijn. De benodigde inspanning voor het aantonen van de aan- of afwezigheid van voortplantingsplaatsen, rustplaatsen en exemplaren van de das is sterk afhankelijk van het gebied, de ervaring van de waarnemer, de gebruikte methodiek, en het moment in het jaar dat de inventarisatie plaatsvindt. Bij het inventariseren moet gelet worden op de habitatkenmerken waarvan de das afhankelijk is, om zo de meest kansrijke plekken voor aantreffen te bepalen.

Dassen komen meestal pas in de schemering of in de nacht uit hun verblijfplaats tevoorschijn. Het waarnemen van een das vindt dan ook niet vaak plaats. Aanwezigheid van dassen in een gebied kan het beste aangetoond worden door de sporen die ze achterlaten te inventariseren of het vastleggen via wildcamera en struikrover.

Bij het verdiepend onderzoek is conform het Kennisdocument Das (BIJ12, 2017) - in beeld gebracht worden hoe groot de populatie van de das is, hoe deze zich ontwikkelt en op hoeveel exemplaren van de das de activiteit effect zal hebben en daarmee welk effect op de populatie optreedt. Gedurende het onderzoek is gebruik gemaakt van 4 wildcamera's. Deze zijn op 4 locaties langszij de verbindingszones of eventuele wissels geplaatst bij het plangebied.

Deze strategische punten zijn bepaald aan de hand van een omgevingscheck welke gericht was op het in kaart brengen van potentieel belangrijke elementen van het territorium van de dassen zoals burchten, vluchtpijpen, wissels en sporen. De wildcamera's zijn gedurende het onderzoek verplaatst, waarbij de batterijen en SD-kaarten zijn vervangen. Tijdens alle veldbezoeken is tevens gelet op de aanwezigheid van prenten, mestputjes, neusputjes, vraatsporen, graafsporen, uitwerpselen en eventuele nieuwe wissels.

Het onderzoek is uitgevoerd over een periode van minimaal 8 weken, in de meest optimale periode voor onderzoek naar dassen, onder voorbehoud van voldoende zacht weer zonder al te veel vorst. Tijdens deze ronden is tevens gezocht naar sporen die wijzen op activiteit van de das. In de onderstaande figuur wordt de geschiktheid van perioden voor inventariseren voor de verschillende inventarisatiewijzen aangegeven (figuur 4).

Figuur 4 - optimale perioden das @ BIJ12.

Bepaling omvang leefgebied en overzicht meetpunten

Het geel gemarkeerde oppervlakte betreft geschikt leefgebied voor de das . Deze gebieden bieden immers de 3 V's aan en zijn relatief vrij van menselijke verstoring. Het onderzoeksgebied bestaat uit 4 meetpunten. Op figuur 4 is ook zichtbaar waar de meetpunten zich bevinden.

Periode inzet Struikrover®

Figuur 5 - Geschikt leefgebied (gele arcering) en overzicht meetpunten

	Inzet aantal Struikrover®	Plaatsing	Verplaatsing (extra meetpunt)	Verversing sardientjes	Opgehaald en uitgelezen
Datum	4	04-10-2024	01-11-2024	04-10-2024 01-11-2024	09-12-2024
Ecoloog		[redacted] de [redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]

5. Resultaten

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van het verkennende onderzoek en het verdiepende onderzoek beschreven.

5.1 Resultaten verkennend onderzoek

Dit verkennende onderzoek is al uitgevoerd en beschreven in het betreffende natuurwaardenonderzoek (Quickscan Wnb Hiddinkdijk Hengelo (gld) – Eelerwoude 14-7-2023 ') welke is uitgevoerd door een externe partij.

Bevindingen bureauonderzoek

Bij het raadplegen van NDFF kwam naar voren dat de das niet is waargenomen op en rondom de planlocatie.

Bevindingen verkennend veldonderzoek

Het plangebied bestaat uit een agrarisch perceel met mais erop aangrenzend een bosgebied.

Habitatsbeoordeling

Op basis van het verkennende onderzoek kan worden geconcludeerd dat de planlocatie geschikt is als leefgebied (tabel 3).

Tabel 2. Habitatsbeoordeling

Voedsel (en water)	Aanwezig. Open veld is geschikt voor muizen en haasachtigen. Groenstroken zijn voorzien van onderbegroeiing waardoor voedselaanbod vergroot wordt. (Drink)Water is aanwezig in de directe omgeving van de planlocatie.
Verbindingszones	Aanwezig in de vorm van bospercelen en akkerranden
Veiligheid (dekking)	Er is voldoende dekking zoals bosgebied en struwelen.

5.2 Resultaten verdiepend onderzoek

Sporen

Tijdens de veldbezoeken zijn sporen van de das in de vorm van graafsporen en een snuffelputje langszij de akkerrand aangetroffen.

Wildcamera's

In de 2e ronde is aan de noordzijde van het plangebied 1 waarneming gedaan van een volwassen exemplaar. Deze is waargenomen langszij de akkerrand.

Figuur 5 – waarneming das aan noordzijde plangebied.

6. Conclusie

De resultaten van het nader onderzoek van de das in het plangebied:

- Het is aannemelijk dat de das gebruik maakt van het plangebied als foerageergebied.
- Er gaan geen verblijfplaatsen verloren door of tijdens de geplande ingreep en er worden geen dassen gedood door de geplande ingreep.
- Tijdelijk voedselgebied gaat verloren m.b.t. de maisakker. Die dit jaar nog geschikt is als voedselgebied.
- Het inrichtingsplan voorziet in jaarrond verbindingszones en voedselgebied waardoor het habitat van de das versterkt wordt en de kans niet aannemelijk is dat de burcht wordt verlaten door deze ingrepen.
- Het leefgebied zal bij de nieuwe gebruiksfase versterkt worden.
- Een vergunning schadelijke handelingen flora en fauna activiteit wordt niet noodzakelijk geacht.

De opdrachtgever heeft alles gedaan wat redelijkerwijs van hen verwacht mag worden om te voorkomen dat schadelijke handelingen plaatsvinden voor deze flora- en fauna-activiteit binnen de Omgevingswet betreffende de marterachtigen. De specifieke zorgplicht is ten alle tijden van toepassing (zie bijlage).

Verantwoording

Literatuur/bronnen

- Kennisdocument Das BIJ12 (Versie 1.0, juli 2017)
- Fauna inventarisatie, [redacted]

Internet

- www.bij12.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.ndff.nl
- www.netwerkgroenebureaus.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

Bijlagen

Verdieping wettelijk kader

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Deze wetgeving vervangt o.a. de Wet natuurbescherming. In deze wet is o.a. de bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden geregeld. Dit onderzoek beperkt zich tot soortbescherming marterachtigen.

Een 'flora- en fauna-activiteit' is volgens de definitie van het begrip zoals uitgewerkt in de bijlage bij art. 1.1 Omgevingswet een: 'activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten' Anders dan bij een 'Natura 2000-activiteit', waarvan pas sprake is als een activiteit leidt tot een kans op significante gevolgen op beschermde Natura 2000-gebieden, is er al sprake van een 'flora- en fauna-activiteit' als het een mogelijk gevolg heeft voor één van nature in het wild levend dier of plant, ongeacht of deze soort beschermd is volgens de Omgevingswet.

Doordat in de definitie wordt verwezen naar 'van nature' in het wild levende soorten, gaat de definitie niet op voor niet-van nature voorkomende soorten. Met andere woorden, de regels voor flora- en fauna-activiteiten gelden niet voor soorten die buiten het natuurlijk verspreidingsgebied voorkomen of exoten, tenzij specifiek vermeld. Als er sprake is van een flora- en fauna-activiteit, dient er rekening te worden gehouden met de regels in art. 11.27 Bal (specifieke zorgplicht), art. 11.28 Bal (voorkomen onnodig lijden dieren) en de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal (vergunningplicht bij schadelijke handelingen, regels vergunningsvrije gevallen). Hoewel de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal alleen betrekking hebben op de bij wet beschermde soorten, gelden de artikelen 11.27 en 11.28 ook met betrekking tot de niet-beschermde soorten.

Specifieke zorgplicht flora en fauna In het Bal is een specifieke zorgplicht opgenomen voor onder meer alle 'flora- en fauna-activiteiten' die, zoals hiervoor aangegeven, vrijwel alle ruimtelijke activiteiten betreft (art. 11.27 Bal). 8 Deze specifieke zorgplicht komt in de plaats van de algemene zorgplicht die in de Omgevingswet staat (zie hiervoor).9 Iedereen die een flora- en fauna-activiteit uitvoert, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.27, 1e lid Bal). In het tweede lid staat de nadere uitwerking van de specifieke zorgplicht. In het tweede lid onder a is er met betrekking tot de reikwijdte van de zorgplicht voor flora- en fauna-activiteiten aangegeven dat deze plicht in ieder geval inhoudt dat moet worden nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid van een aantal type soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn. Deze soorten betreffen in Nederland van nature voorkomende: • Vogelrichtlijn-soorten zoals genoemd in bijlage I Vrl en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, 2e lid Vrl; • Habitatrichtlijn-soorten als opgenomen in bijlage II, IV en V Hrl; • nationaal beschermde soorten (bijlage IX Bal); • dieren of planten die staan opgenomen op de Rode Lijsten; • voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats. Als deze aanwijzingen er zijn, moet worden vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten.

Zijn nadelige gevolgen niet uit te sluiten, dan wordt gevraagd om na te gaan welke nadelige gevolgen kunnen optreden en passende preventieve maatregelen te nemen, de activiteit te staken, of, als dat niet kan, passende herstelmaatregelen te nemen. Verder wordt er ook gevraagd om tijdens en na het verrichten van de activiteit na te gaan of de getroffen passende preventieve maatregelen de beoogde effecten hebben. De zorgplicht geldt altijd voor alle in het wild levende soorten, ongeacht een eventueel van toepassing zijnde vrijstelling, gedragscode of vergunning. De zorgplicht voor soorten is bovendien niet beperkt tot de dieren en planten

zelf, maar ook tot de directe leefomgeving van de soorten. Dat betreft voor dieren de foerageergebieden, rust en vaste verblijfplaatsen en plaatsen voor het grootbrengen van de jongen. Mochten de zorgplichtbepalingen niet helder genoeg zijn, dan staat het bevoegd gezag vrij om middels maatwerkregels (artikel 11.29 Bal) of maatwerkvoorschriften (artikel 11.31 Bal) deze te verduidelijken. Bijvoorbeeld door het opnemen van regels in een provinciale Omgevingsverordening of het stellen van een maatwerkvoorschrift of vergunningsvoorschrift. Zoals ook aangegeven hiervoor met betrekking tot de specifieke zorgplicht voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden, is de kern van de zorgplichtbepaling voor flora- en fauna-activiteiten dat als er sprake is van nadelige gevolgen op in het wild voorkomende soorten, deze, indien redelijkerwijs kan worden gevergd, moeten worden voorkomen, beperkt of ongedaan worden gemaakt. Ook in art. 11.27, tweede lid wordt verwezen naar passende preventieve maatregelen of passende herstelmaatregelen. In art. 11.27, tweede lid onder b Bal wordt aangegeven dat er moet worden 'vastgesteld' of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten. Daarnaast zijn de overige voorwaarden in het tweede lid onder c t/m f zodanig concreet dat in deze bewoording kan worden gelezen dat er aantoonbaar aan deze voorwaarden moet worden voldaan, zeker ook met in het achterhoofd dat de specifieke zorgplichten in de Omgevingswet zowel bestuurlijk als strafrechtelijk kunnen worden gehandhaafd.

Om aantoonbaar aan de voorwaarden van de specifieke zorgplicht te kunnen voldoen, is het noodzakelijk dat de toetsing aan de zorgplichtbepalingen in een Natuurwaardenonderzoek of nader onderzoek wordt vastgelegd. Hiertoe kan door ecologische adviesbureaus – naast een bureaustudie door raadpleging van verspreidingsgegevens in tools zoals de NDFF – een 'Habitatcheck' worden uitgevoerd naar het voorkomen van de genoemde soorten, op basis van de geschiktheid van het aanwezige habitat als leefgebied van deze soorten. Afhankelijk van het aan te treffen habitat, kan daardoor goed inzicht worden verkregen in het mogelijk voorkomen van soorten of soortgroepen. Of een nader onderzoek ook naar redelijkheid kan worden gevergd om de aanwezigheid te kunnen uitsluiten, zal afhangen van de opdrachtgever. Vervolgens moet worden beschreven in de Natuurwaardenonderzoek of nader onderzoek of nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten of dat deze kunnen worden voorkomen, beperkt of ongedaan kunnen worden gemaakt door maatregelen zoals hiervoor aangegeven.

<u>De soortenbeschermingsregimes</u>

In de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.4 Bal zijn de verschillende soortenbeschermingsregimes opgenomen:

- § 11.2.2 Bal: omgevingsvergunning soorten Vogelrichtlijn
- § 11.2.3 Bal: omgevingsvergunning soorten Habitatrichtlijn
- § 11.2.4 Bal: omgevingsvergunning andere soorten

Onder iedere paragraaf zijn de vergunning plichtige gevallen en de vergunningsvrije gevallen aangegeven. In de Omgevingswet wordt niet meer gesproken over verbodsbepalingen waarvoor een vergunning of vrijstelling kan worden verleend, maar over schadelijke handelingen die leiden tot een vergunning plichtig geval. De inhoud van de schadelijke handelingen komen overeen met de verbodsbepalingen van de soortenbeschermingsregimes uit de Wnb, aangezien deze rechtstreeks voortkomen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en internationale Verdragen en betreffen de volgende schadelijke gevallen:

Schadelijke handelingen Vogelrichtlijn (art. 11.37 Bal):	Schadelijke handelingen Habitatrichtlijn (art. 11.46 Bal):	Schadelijke handelingen andere soorten (art. 11.54 Bal)
Het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in art. 1 Vrl	Het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren Hrl bijlage IV, onder a, Bern bijlage II, Bonn bijlage I (ex. vogels art. 1 Vrl);	Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A
Het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels	Het opzettelijk verstoren van dieren	Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren
Het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels	Het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren	
Het opzettelijk storen van vogels*	Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren	Het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B
	Het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b Hrl of bijlage I verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied	

Tabel 1 – Beschermingsregimes schadelijke handelingen

De Omgevingswet onderscheidt drie verschillende beschermingsregimes, met elk hun eigen verbodsbepalingen (zie tabel 1). De eerste twee categorieën zijn gebaseerd op de door de Europese Unie opgestelde Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992). Het 3e beschermingsregime, andere soorten, betreft soorten die niet op Europees niveau beschermd zijn, maar wel op landelijk niveau (nationaal beschermde soorten). Daarnaast geldt dat voor alle soorten de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat men bij werkzaamheden met mogelijk negatief effect op planten en dieren, maatregelen dient te nemen (binnen wat redelijkerwijs verwacht van men kan worden) om onnodige schade aan planten of dieren te voorkomen.

Als door het tijdig nemen van (effectief bewezen) maatregelen een vaste rust- en verblijfplaats in stand blijft, en daardoor geen verbodsverboden uit de Wnb worden overtreden, is een ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk. Wel is het dan van belang om een en ander onderbouwd vast te leggen in een mitigatieplan / projectplan, voor het geval er een handhavingsverzoek of toezicht aan de orde is kan ondanks het nemen van maatregelen niet worden voorkomen dat verbodsbepalingen/schadelijke handelingen worden overtreden, dan is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk.

Verbodsbepaling das

De das valt onder de volgende verbodsartikelen in de Omgevingswet

BAL 11.54.1a: Het is verboden specifieke beschermde soorten (opzettelijk) te doden of te vangen.

BAL 11.54.1b. Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (opzettelijk) te beschadigen, vernielen of wegnemen.

Verstoring van de das mag, indien het niet van dien aard dat de burcht haar functie niet meer kan vervullen Als de invulling van de specifieke zorgplicht niet helder is of het onduidelijk is of gedragingen onder de zorgplicht vallen, heeft het bevoegd gezag de ruimte om deze nader te duiden in een maatwerkvoorschrift,

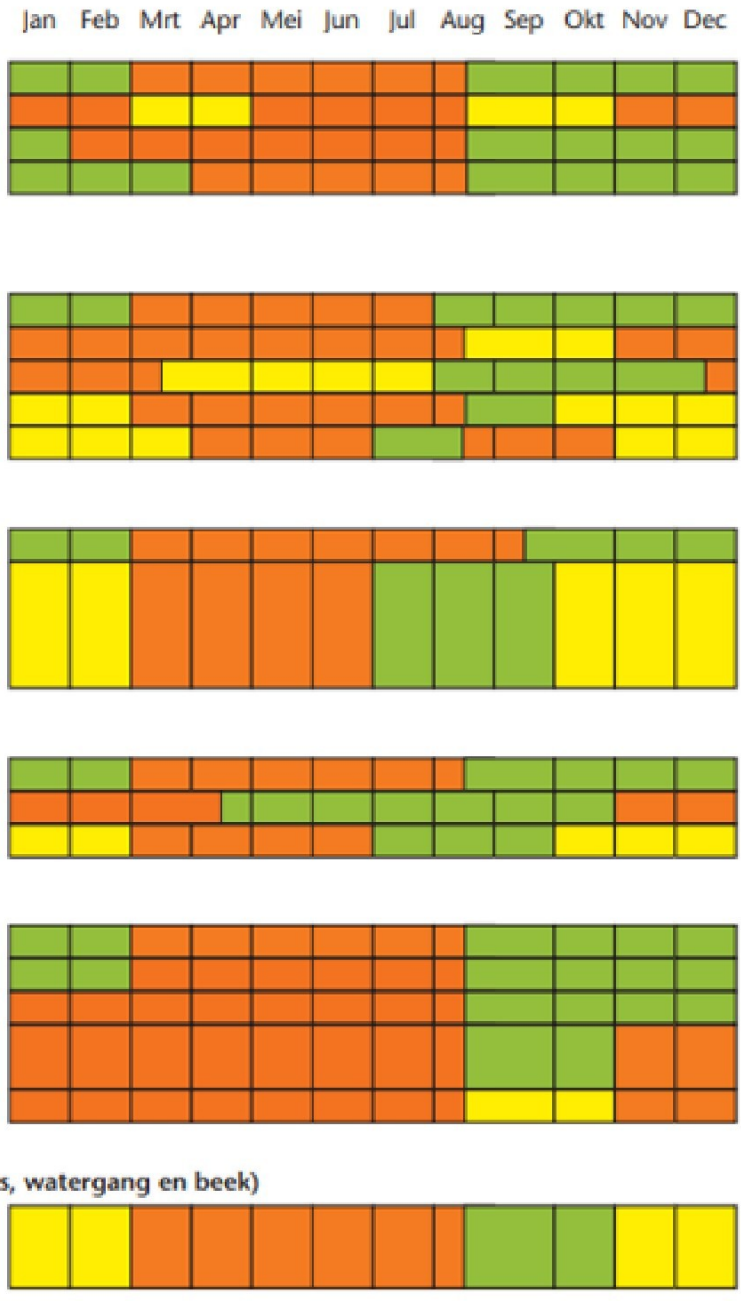
Specifieke zorgplicht

Ten alle tijden geldt bij het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten dient de initiatiefnemer / uitvoerder van de activiteit te kunnen aantonen hoe tegemoetgekomen wordt aan de specifieke zorgplicht (art. 11.27, Bal).

De specifieke zorgplicht schrijft voor dat bij flora- en fauna-activiteiten extra maatregelen dienen te worden genomen indien er aanwijzingen zijn voor het alle in het wild voorkomende flora en fauna. Dit geldt voor zowel beschermde soorten (vogelrichtlijnsoorten, habitatrichtlijnsoorten, nationaal beschermde soorten), maar ook voor trekvogelsoorten (art. 4.2 van de vogelrichtlijn) en Rode Lijst-soorten, ongeacht vrijstellingen, gedragscode of vergunning. De specifieke zorgplicht is ook van kracht voor de leefgebieden of natuurlijke habitats van bovengenoemde soorten. Iedereen die een flora- en fauna-activiteit uitvoert, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (in deze volgorde).

Als er door de flora- en fauna-activiteit nadelige gevolgen optreden voor deze soorten, dienen preventief passende maatregelen te worden getroffen. Als de activiteit al is aangevangen en er blijken onvoorziene nadelige gevolgen voor één of meerdere soorten, moet de activiteit gestaakt worden. Als stoppen niet mogelijk is, dienen herstelmaatregelen getroffen te worden. Of de getroffen maatregelen ook het beoogde effect hebben, dient tijdens en na uitvoer van de activiteit te worden nagegaan.

Om verstoring van planten en dieren zoveel mogelijk te voorkomen, is het tijdstip of de periode voor uitvoeren van werkzaamheden van belang. De kalender is bedoeld om de bouwwerkzaamheden en beheer en onderhoud beter af te stemmen op de bestaande flora en fauna waarden.

Optimale perioden voor werkzaamheden. In deze perioden zijn de minste kans op verstoringen van planten en dieren.

Acceptabele perioden voor werkzaamheden, mits er geen verstoring van planten en dieren plaatsvindt. De werkzaamheden verrichten onder begeleiding van een ter zake kundige.

Geen werkzaamheden in deze perioden. Wanneer andere zwaarwegende belangen gelden dan de werkzaamheden verrichten onder de voorwaarden.

Disclaimer

Deze rapportage is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven. Niets uit deze rapportage mag, met uitzondering van de opdrachtgever, worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, kopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van Ecofect B.V., noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is. Ecofect B.V. is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere gegevens verkregen. De opdrachtgever vrijwaart Ecofect B.V. voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing. Omdat ecologisch onderzoek een momentopname is, kan de aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. Wij zijn echter niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

© 2025 Ecofect B.V.; Nunspeet

Quickscan flora- en fauna-activiteit

Regelinklaan 1, Hengelo (Gld.)

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief

Opdrachtgever:
Van Wanrooij B.V.
[redacted]
Magistratenlaan 24
5223 MS ‘s-Hertogenbosch

Opdrachtnemer:
Eelerwoude
Onze vestigingen
[redacted]
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer:	207922
Datum:	29-7-2025
Projectleider:	[redacted]
Opgesteld:	[redacted]
Gecontroleerd:	[redacted]
Status:	Definitief
Versie:	1

© 2025 Eelerwoude
Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Disclaimer: *Dit rapport is opgesteld als onafhankelijke toets, met inachtneming van de informatie die is aangeleverd door de opdrachtgever en de beschikbare informatie over het voorkomen van beschermde plant- en diersoorten op of nabij het plangebied. Dit voor zover deze bekend zijn op het moment van onderzoek en rapportage. Het veldonderzoek is met de grootste zorgvuldigheid en deskundigheid uitgevoerd. Desondanks kan niet volledig worden uitgesloten dat bepaalde soorten niet zijn opgemerkt. Evenmin kan worden uitgesloten dat na het veldbezoek soorten zich alsnog op het plangebied hebben gevestigd. Eelerwoude kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele (gevolg) schade als gevolg van later beschikbaar komende informatie of kennis. Aan de in het rapport opgenomen conclusies kunnen geen rechten worden ontleend.*

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
2 Huidige situatie en ontwikkeling 5
2.1 Huidige situatie 5
2.2 Voorgenomen ontwikkeling 5
3 Methode 7
3.1 Inleiding 7
3.2 Bureauonderzoek 7
3.3 Terreinbezoek 7
4 Resultaten en effectbeoordeling 9
4.1 Inleiding 9
4.2 Beschermde soorten 9
4.3 Rode Lijst soorten 15
4.4 Invasieve exoten 15
4.5 Beschermde gebieden 16
4.6 Houtopstanden 16
4.7 GNN en GO 16
4.8 Overige beschermde gebieden 17
5 Conclusies en aanbevelingen 18
5.1 Beschermde soorten 18
5.2 Rode Lijst soorten 19
5.3 Beschermde gebieden 19
5.4 Houtopstanden 19
5.5 Houtopstanden 20
5.6 GNN en GO 20
5.7 Overige beschermde gebieden 20
5.8 Geldigheid rapportage 20
Literatuurlijst 21
Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving 22

1 Inleiding

De initiatiefnemer is voornemens achterop het erf van Regelinklaan 1 te Hengelo (Gld.) 1 kapschuur, 1 oude veeschuur en 1 moestuintunnel te verwijderen.

In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Deze toetsing maakt duidelijk of, en hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van het natuurbeschermingsrecht.

Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan wordt bepaald wat de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling zijn. Tevens worden de eventueel noodzakelijke vervolgstappen behandeld.

Afbeelding 1. Luchtfoto van het betreffende perceel en de te verwijderen schuren en kweektunnel (Esri, 2025).

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het perceel ligt aan de noordelijke rand van Hengelo (Gld.) waar het dorpskarakter overgaat in agrarisch gebied. Tussen het perceel en de maisakker ten noorden staat een houtwal met diverse inheemse soorten. Ten zuiden ligt de Regelinklaan, die overgaat in een wandelpad met oude bomenlaan. Richting het oosten is dit een toegangsweg naar landgoed Regelink. Het landgoed Regelink bestaat uit een landhuis, tuinen en bosperceel. Ten westen ligt een natuurlijk ingericht deel van een zonnepark en is een boomopstand met hoge bomen aanwezig, dat ooit in stroken is aangeplant.

Het perceel betreft een oude boerderij met meerdere schuren. Er zijn poelen en fruitbomen aanwezig en er lopen tamme ganzen. De betreffende schuren zijn één kapschuur opgetrokken uit hout en golfplaten met balken in de nok (Afbeelding 2), één oude veeschuur, opgetrokken uit baksteen met spouw, een dak van golfplaten met isolatieplaten aan de binnenzijde (Afbeelding 3) en één kweektunnel die niet meer in gebruik is (Afbeelding 4).

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

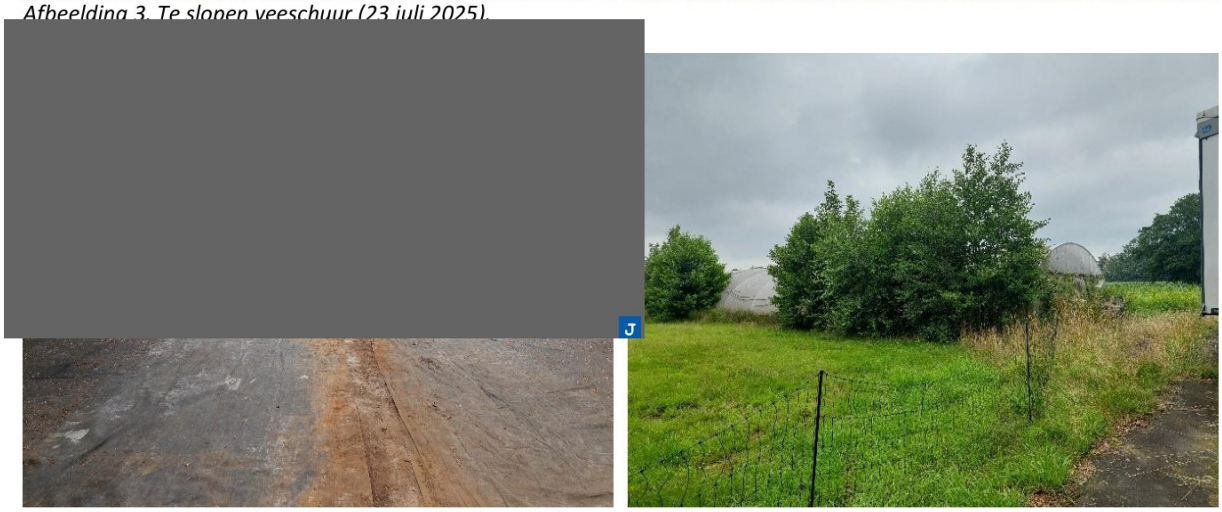
De initiatiefnemer is voornemens de twee schuren en kweektunnel te slopen en verwijderen.

Afbeelding 2. Te verwijderen kapschuur (23 juli 2025).

Afbeelding 3. Te slopen veeschuur (23 juli 2025).

Afbeelding 4. Te verwijderen kweektunnel (23 juli 2025).

3 Methode

3.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

3.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is (indien beschikbaar) gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) waarnemingen van de afgelopen vijf jaar (NDFF, 2025);
- de flora- en faunadatabase van Eelerwoude. Eelerwoude heeft meerdere onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken is opgeslagen in deze database;
- kaartweergaves van de beschermde gebieden en houtopstanden.

3.3 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor te verwachten soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag uitgevoerd door [redacted], ecologisch adviseur bij Eelerwoude (Kader – Ecologisch deskundige). Het veldbezoek is uitgevoerd op 23 juli 2025 bij 19 °C, zwaarbewolkt weer en windkracht 1 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of;
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt het natuurbeschermingsrecht, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of;
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of;
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied) en/of;
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

RVO voegt hier nog de volgende criteria aan toe: Een ecologisch deskundige is een persoon met aantoonbare specifieke ecologische kennis en ervaring. Hij of zij geeft ecologisch advies en/of begeleidt werkzaamheden op het gebied van habitats (natuurlijke leefgebieden) en soorten. En heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek te kunnen doen. Hiermee bedoelen we dat de ecologisch deskundige:

- de functionaliteit van leefgebieden en beschermde soorten (her)kent;
- kennis heeft van algemene erkende onderzoeksmethoden;
- ecologische werkprotocollen kan uitwerken;
- specifieke maatregelen kan begeleiden.

4 Resultaten en effectbeoordeling

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk behandelt de resultaten van het uitgevoerde (veld- en bureau)onderzoek en de te verwachten effecten als gevolg van het planvoornemen. Paragraaf 4.2 beschrijft waargenomen en te verwachten soorten waarvoor onder de Omgevingswet (artikelen 11.37, 11.46 of 11.54 van het Bal) mogelijk een vergunningsplicht (of vrijstelling) geldt.

In paragraaf 4.3 worden soorten behandeld die op de Nederlandse Rode lijst zijn vermeld en waarvoor een specifieke zorgplicht geldt (artikel 1.7 van het Bal). In paragraaf 4.4 worden de aangetroffen en te verwachten invasieve exoten behandeld.

Vervolgens wordt in paragrafen 4.5, 4.6. en 4.7 ingegaan op beschermde Natura 2000-gebieden, beschermde houtopstanden en het Natuurnetwerk Nederland.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Planten

Voorkomen en functie
Tijdens het veldbezoek zijn de volgende soorten aangetroffen tussen het gras en tegen bebouwing: witte klaver, brandnetel (G), nagelkruid, basterdwederik (G), schijnaardbei, hondsdraf. Rond de kweektunnel staat opschot van zomereik, veldesdoorn, kardinaalsmuts, berk, meidoorn, boswilg, pitrus, Canadese fijnstraal, harig wilgenroosje en akkerwinde. Aangetroffen soorten zijn indicatoren van een voedselrijke en een combinatie van een normale en vochtige bodem. Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Ook vanuit de omgeving zijn geen waarnemingen bekend van beschermde plantensoorten (NDFF, 2025). Vrijwel alle beschermde plantensoorten komen voor in zeer specifieke biotopen als hoogvenen, kalkgraslanden, veenmosrietlanden en eeuwenoude muren. Deze specifieke biotopen zijn niet aanwezig binnen het plangebied en daarmee zijn beschermde plantensoorten hier niet te verwachten.

Effecten en vergunning
In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden op basis van het aanwezige biotoop evenmin verwacht en kunnen worden uitgesloten. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde planten. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit zijn daardoor niet aan de orde voor beschermde planten.

4.2.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Voorkomen en functie
In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied.

In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis, franjestaart en mogelijk ook bosvleermuis.

Verblijfplaatsen
Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (Kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen
Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Afbeelding 5. Potentiële openingen naar de spouwmuur en geschikt als vleermuisverblijfplaats.

De te verwijderen oude veeschuur heeft een spouwmuur met J weerszijden grote openingen. Aan de voorzijde zijn scheuren en gaten zichtbaar die vleermuizen toegang tot de spouwmuur kunnen bieden. De bebouwing is geschikt voor de dwergvleermuis soorten en gewone grootoorvleermuis.

De kapschuur heeft behalve één open deel meerdere kieren en openingen. Voor vleermuizen is er een ongunstige (microklimaat). De kweektunnel is van plastic en heeft geen wegkruipmogelijkheden.

Foerageergebieden en vliegroutes
Het plangebied is minimaal geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het opgaande groen in de omgeving en de waterplassen zijn geschikter als foerageergebied. Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen, zoals houtsingels en bosranden, om zich langs te verplaatsen. Dit worden vliegroutes genoemd. Vliegroutes zijn binnen het gebied niet aanwezig. De bomenlaan langs de Regelinklaan en de bosranden zijn geschikt als vliegroute, dit valt buiten de invloedsfeer van de sloopwerkzaamheden.

Effecten en vergunning
Vanwege de aanwezigheid van potentieel geschikte verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen is een nader onderzoek en mogelijk een vergunningaanvraag voor vleermuisverblijfplaatsen aan de orde. Onderzoek betreft de dwergvleermuis soorten en gewone grootoorvleermuis.

Nader onderzoek naar foerageergebieden en vliegroutes is niet noodzakelijk aangezien essentiële functies ontbreken.

Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie
Op basis van de systematiek van de Omgevingswet (zie Bijlage 1) geldt dat voor de in de wet benoemde soorten of soortgroepen in geval van schade, verstoring of vernieling van vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen een vergunningplicht geldt. Op deze vergunningplicht gelden een aantal uitzonderingen. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening een vrijstelling van vergunningplicht bepalen.

Soorten waarvoor een vrijstelling geldt
In de omgevingsverordening van de provincie Gelderland (Omgevingsverordening provincie Gelderland; in werking op 25-04-2025) is voor de volgende (mogelijk) in het plangebied voorkomende soorten een vrijstelling van vergunningplicht opgenomen voor ruimtelijke inrichting: algemene (spits)muizen, konijn, ree, vos.

Soorten waarvoor <u>geen</u> vrijstelling geldt
Beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals bunzing en steenmarter, worden wel in het plangebied verwacht. Het is op basis van het veldbezoek onduidelijk of de voormalige veeschuur in gebruik is als verblijfplaats. In de schuur en op de openingen in de muren zijn uitwerpselen van een marterachtige gevonden. Sporen ontbreken in de kapschuur en in de kweektunnel.

Mogelijk maakt het plangebied en het perceel verder wel onderdeel uit van het leefgebied van andere beschermde soorten. Dit leefgebied, zoals foerageergebied, blijft met de sloop aanwezig.

Effecten en vergunning
Soorten waarvoor een vrijstelling geldt
De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van een aantal (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime “andere soorten”. Het gaat om soorten als (spits)muizen. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de vergunningplicht opgesteld.

Soorten waarvoor <u>geen</u> vrijstelling geldt
Ten aanzien van de steenmarter en bunzing is een negatief effect als gevolg van de sloop van de veeschuur niet uitgesloten. Een nader onderzoek naar de functie die het plangebied vervult voor genoemde soorten is aan de orde. Mogelijk is aan de hand van de uitkomsten een omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit noodzakelijk voor steenmater of bunzing.

4.2.3 Vogels

Voorkomen en functie
Alle vogels zijn als soort beschermd onder de Omgevingswet. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels.

Jaarrond beschermde nesten
Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen.

Verblijfplaatsen van vogelsoorten, of aanwijzingen (braakballen of uitwerpselen) hiertoe, die jaarrond van vaste rust- en verblijfplaatsen gebruikmaken zijn niet aangetroffen in of rond de bebouwing. Er zijn geen steenuilkasten in de bomen op het erf, of kerkuilkasten in de te slopen bebouwing aangetroffen. In de nok van het woonhuis, gelegen op het erf en buiten de te slopen bebouwing, is een kerkuilkast ingebouwd, deze is naar zeggen van de eigenaar niet in gebruik door kerkuil.

Mogelijk dat enkele soorten met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd, sperwer en kerkuil, wel het perceel gebruiken als onderdeel van hun leefgebied, de schuren maken hier geen essentieel onderdeel van uit.

Jaarrond beschermde nesten bij onvoldoende alternatieven
Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

In deze situatie zijn geen vogelsoorten aangetroffen waarvan de functionele leefomgeving (Kader) jaarrond beschermd is. Het gaat om soorten als boerenzwaluw, huiszwaluw, spreeuw. Nesten van genoemde soorten hiervan zijn tijdens het veldbezoek uitgesloten.

Kader – Functionele leefomgeving
De functionele leefomgeving van een nest en rustplaats is de omgeving van die plaatsen die nodig is om ze als zodanig te laten functioneren. Een nest kan alleen succesvol functioneren als er voldoende habitat van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen voortplanten. Het hele proces van eieren leggen tot en met het opgroeien van de jongen, schuilen en slapen moet er plaats kunnen vinden. Voor de huismus zijn enkele voorbeelden winterharde struiken, droge zandige plekken en een waterbron met dichtbij dekkingsmogelijkheden. Voor soorten met een jaarrond beschermde neststatus geldt dat het omliggende habitat ook van afdoende kwaliteit moet blijven voor het nest om te functioneren. Daarnaast kunnen er zwaarwegende redenen van ecologische aard zijn die bepalen dat een nest én de functionele leefomgeving jaarrond beschermd zijn. Afhankelijk van de lokale staat van instandhouding en de verdere kwaliteit van het leefgebied kunnen elementen die cruciaal zijn voor het nestsucces beschermd zijn.

Overige (broed)vogels
De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van bossen, struwelen en parken. Onder andere de volgende vogelsoorten kunnen gebruikmaken van het plangebied; Turkse tortel, holenduif, koolmees, pimpelmees. Binnen het plangebied zijn geen nesten aangetroffen van algemeen voorkomende broedvogels maar deze kunnen evenmin worden uitgesloten.

Effecten en vergunning
Vogels met jaarrond beschermde nesten
Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk. Dergelijke nesten of aanwijzingen hiertoe, in de vorm van sporen, zijn niet aangetroffen. Nader onderzoek of een vergunningsaanvraag is niet aan de orde.

Vogels met jaarrond beschermde nesten bij onvoldoende alternatieven
Er zijn geen nesten van vogels aangetroffen die een jaarrond beschermde status zouden genieten. In de omgeving zijn voldoende alternatieve nestmogelijkheden en leefgebied aanwezig. Genoemde soorten zijn bovendien goed in staat alternatieve nestplaatsen te vinden. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een vergunning is om deze redenen dan ook niet aan de orde.

Overige (broed)vogels
Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Omgevingswet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Door sloop en ontmanteling van de kapschuur en veeschuur buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat schadelijke handelingen worden uitgevoerd waar een vergunning voor nodig is (artikel 11.37, lid 2 onder a t/m d van het Besluit activiteiten leefomgeving). De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen[1]. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien door een ecologisch deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Omgevingswet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Indien gedurende de werkzaamheden binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden een in gebruik zijnde nest wordt aangetroffen dient, ongeacht het tijdstip van het jaar en de soort, gewacht te worden met de werkzaamheden tot de jongen het nest op eigen kracht hebben verlaten. Vangen en doden van vogels en vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen en eieren betreffen een overtreding van respectievelijk art. 11.37 lid 1 a en lid 1 b van het Bal (zie bijlage 1). Verstoren van het nest is eveneens strafbaar, indien er sprake is van een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de soort (art. 11.37 lid 1 d van het Bal). Zodra een nest verlaten wordt als gevolg van verstoring wordt dit als vernielen van een nest beschouwd (overtreding artikel 11.37 lid 1 b van het Bal). De begeleidend ecoloog kan bepalen of er sprake is van een van de voornoemde verboden handelingen. Tot die tijd dienen de werkzaamheden rondom het nest te worden gestaakt.

4.2.4 Reptielen

Voorkomen en functie
Er zijn volgens gegevens van de NDFF geen waarnemingen bekend van reptielen in nabijheid van de planlocatie (NDFF, 2025). Daarnaast zijn beschermde reptielen zoals levendbarende hagedis en hazelworm gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk biotoop zoals heide of hoogveen, of bosgebied met een goed ontwikkelde humeuze laag.

Effecten en vergunning
Op basis van het aanwezige biotoop kunnen beschermde reptielen worden uitgesloten. Negatieve effecten op reptielen zijn dan ook uitgesloten. Een nader onderzoek of een vergunning flora en fauna activiteit onder de Omgevingswet is voor reptielen niet aan de orde.

[1] In het kader van de Omgevingswet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

4.2.5 Amfibieën

Op basis van de systematiek van de Omgevingswet (zie Bijlage 1) geldt dat voor de in de wet benoemde amfibieën in geval van schade, verstoring of vernieling van vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen een vergunningplicht geldt. Op deze vergunningplicht gelden een aantal uitzonderingen. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening een vrijstelling van vergunningplicht bepalen.

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een vrijstelling geldt

In de omgevingsverordening van de provincie Gelderland (Omgevingsverordening provincie Gelderland; in werking op 25-04-2025) is voor de volgende (mogelijk) in het plangebied voorkomende amfibieën een vrijstelling van vergunningplicht opgenomen voor ruimtelijke inrichting: bruine kikker, gewone pad. Zij kunnen zich ophouden tussen begroeiing en opgeslagen materiaal.

Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt

Er zijn in de omgeving weinig waarnemingen van beschermde soorten bekend. De dichtstbijzijnde waarneming van kamsalamander is op circa 2 km ten noordoosten van het plangebied (NDFF, 2025). Beschermde soorten amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals kamsalamander, worden echter niet verwacht in het plangebied vanwege de aanwezige, ongeschikte habitat voor deze soorten. Poelen op het erf worden gebruikt door de ganzen, hier is weinig onderwatervegetatie aanwezig. De te slopen bebouwing biedt evenmin geschikt landhabitat.

Effecten en vergunning

Soorten waarvoor een vrijstelling geldt

De ingreep kan leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de vergunningplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt

Beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, kunnen op basis van de aanwezige biotoop worden uitgesloten, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit zijn voor amfibieën niet aan de orde.

4.2.6 Vissen

Voorkomen en functie

Binnen het plangebied, de te slopen gebouwen, zijn geen watervoerende elementen (sloten, poelen, enzovoort) aanwezig. Derhalve ontbreekt geschikt leefgebied voor vissen en zijn deze dan ook niet aanwezig.

Effecten en vergunning

Beschermde vissen zijn niet in het plangebied aanwezig. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor vissen zijn niet aan de orde.

4.2.7 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Waarnemingen van grote weerschijnvlinder zijn bekend ten zuidoosten van Hengelo op meer dan 1,5 km afstand (NDFF, 2025). Naast de kweektunnel staat een enkele boswilg. De standplaats is echter niet optimaal omdat waardplanten van de soort zich in bosranden van vochtige bossen bevinden. Ook is hier een groeiplaats van harig wilgenroosje aangetroffen. Waarnemingen van teunisbloempijlstaart zijn bekend op circa 900 meter

ten noordoosten van deze groeiplaats. De planten zijn geïnspecteerd op rupsen, deze waren ten tijde van het veldbezoek op 23 juli 2025 niet aanwezig.

Effecten en vergunning
In het plangebied zijn geen beschermde ongewervelden aanwezig of te verwachten. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde ongewervelden. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit zijn voor ongewervelden niet aan de orde.

4.3 Rode Lijst soorten

Voorkomen en functie
Naar aanleiding van het veldbezoek en het bureauonderzoek zijn, naast de eerder beschreven soorten of soortgroepen in en rond het plangebied nog een aantal andere soorten te verwachten[2]. Het gaat voor deze soorten om een kans dat deze in het plangebied kunnen worden aangetroffen. Voor deze soorten geldt geen vergunningplicht. Wel is het aan zowel initiatiefnemer alsook de uitvoerders om vooraf na te gaan of de ingrepen gevolgen kunnen hebben voor aangetroffen soorten.

Afgezien van de eerder behandelde en benoemde soorten zijn in of nabij het plangebied nog te verwachten: konijn en wilde kievitsbloem. Op het perceel is een oude waarneming van een groeiplaats van wilde kievitsbloem bekend (NDFF, 2025). Deze groeiplaats ligt buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden. Van konijn zijn wel krabsporen maar geen holen en burchten aangetroffen.

Effecten
Het gaat allen om soorten welke op een Nederlandse Rode lijst zijn geplaatst, maar waarvoor geen specifieke verplichting geldt voor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit.

De zorgplicht houdt in dat dan passende preventieve maatregelen getroffen moeten worden om deze nadelige gevolgen te voorkomen. Of, indien dat niet mogelijk is, er passende herstelmaatregelen worden genomen.

Voor deze soorten wordt geadviseerd om vooraf en tijdens de voorgenomen werkzaamheden of activiteiten een ecologisch specialist in te schakelen die u kan adviseren op welke wijze nadelige gevolgen kunnen worden voorkomen en/of welke passende (herstel) maatregelen nodig of mogelijk zijn. In geval van konijn betekent dit dat holen onder ecologische begeleiding moeten worden verwijderd. Deze zijn tijdens de quickscan niet aangetroffen maar kunnen gegraven worden. Zie ook Bijlage 1 en artikel 11.6 van het Bal.

4.4 Invasieve exoten

Exoten of invasieve soorten zijn dieren of planten die door menselijk handelen buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied terecht zijn gekomen. Ook delen ervan, zoals zaden of wortelen, vallen onder die begrippen. De term ‘exoot’ is bedoeld om individuele exemplaren van een uitheemse soort mee aan te duiden. Onder de omgevingswet geldt een verbod op opzettelijke activiteiten met invasieve exoten van de Unie-lijst (BuRO, 2024). Dit is een lijst van de Europese Commissie waarop soorten staan die in delen van de EU schade toebrengen aan ecosystemen. Er zijn dan ook rijksregels en internationale regels opgesteld om de introductie en verspreiding van invasieve exoten te voorkomen (artikel 11.108, lid 1).

[2] De opsomming in deze paragraaf is gebaseerd op informatie uit het NDFF of bij Eelerwoude bekende informatie of gedane waarnemingen tijdens het veldbezoek. Het kan niet worden uitgesloten dat bepaalde soorten niet zijn opgemerkt, of ten tijde van het veldbezoek niet aanwezig waren of waarvan geen algemeen beschikbare informatie over voorkomen in of rond het plangebied bekend is. Op basis van de zorgplichtbepalingen blijft initiatiefnemer of uitvoerder (een ieder) zelf verantwoordelijk om vooraf na te gaan of bepaalde soorten die op een rode lijst zijn geplaatst nadelige gevolgen kunnen ondervinden door de uit te voeren activiteit. Is dit het geval dan is degene ook wettelijk verplicht alles te doen wat in zijn of haar macht ligt om deze nadelige gevolgen te voorkomen of – indien dat niet meer mogelijk is – deze gevolgen te niet te doen of te mitigeren. Het niet naleven van deze zorgplicht kan bestuursrechtelijk worden gehandhaafd.

Voorkomen en functie
In het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van invasieve exoten bestaande uit een vogelsoort, wespen/mieren/bijen, een soort van de andere insect en vaatplanten.

Effecten
In het gebied zijn geen waarnemingen bekend van invasieve exoten (NDFF, 2025). Evenmin zijn er waarnemingen gedaan tijdens het veldbezoek. Het nemen van maatregelen is niet aan de orde.

4.5 Beschermde gebieden

Ligging
Het plangebied ligt op 8 km afstand van het Natura 2000-gebied Rijntakken.

Effecten
Niet stikstof-gerelateerde effecten
De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er derhalve geen reden om aan te nemen dat er kans is op een belemmering van de kernopgaven van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de omgevingswet Natura 2000-activiteit wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten
Bij de sloop wordt door bouwmachines en ander materieel stikstof uitgestoten. In de gebruiksfase zijn er juist minder rijbewegingen. Voor enkel de bouw-/aanlegfase is dan ook een stikstofberekening noodzakelijk.

4.6 Houtopstanden

Ligging
Onder houtopstand wordt verstaan: iedere zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend. De beplanting rond de kweektunnel wordt aangemerkt als houtopstand. Er is geen sprake van een kapmelding bij houtopstanden op erven of in tuinen.

Effecten
Er is geen sprake van een kapmelding bij houtopstanden op erven of in tuinen.

4.7 GNN en GO

Ligging
Het plangebied en de directe omgeving maken geen onderdeel uit van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) of groene ontwikkelingszone (GO).

Effecten
De ontwikkeling is mogelijk in strijd met het omgevingsplan maar het plangebied ligt buiten het GNN of de GO. In deze provincie ken het natuurbeleid geen externe werking. Een toetsing aan het natuurbeleid is daarom niet noodzakelijk.

4.8 Overige beschermde gebieden

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van ganzenrustgebied, weidevogelgebied, natte landnatuur of oude bosgroeiplaatsen.

Effecten

Het plangebied ligt niet binnen ganzenrustgebied, weidevogelgebied, natte landnatuur of oude bosgroeiplaatsen. Deze gebieden kennen ook geen externe werking. Een nadere toetsing van de ontwikkeling is daarom niet noodzakelijk.

5 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de conclusies en eventuele aanbevelingen over beschermde en vrijgestelde soorten, beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland) en houtopstanden, als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling beschreven.

5.1 Beschermde soorten

Vleermuizen
Vanwege de aanwezigheid van potentieel geschikte verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen is een nader onderzoek en mogelijk een vergunningaanvraag voor vleermuisverblijfplaatsen aan de orde. Onderzoek betreft de dwergvleermuizen en gewone grootoorvleermuis.

Nader onderzoek naar foerageergebieden en vliegroutes is niet noodzakelijk aangezien essentiële functies ontbreken.

Grondgebonden zoogdieren
Soorten waarvoor een vrijstelling geldt
De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van een aantal (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime “andere soorten”. Het gaat om soorten als (spits)muizen. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de vergunningplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt
Ten aanzien van de steenmarter en bunzing is een negatief effect als gevolg van de sloop van de veeschuur niet uitgesloten. Een nader onderzoek naar de functie voor genoemde soorten is aan de orde.

Broedvogels
Algemene broedvogels
Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Omgevingswet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Door verstorende sloopwerkzaamheden buiten het broedseizoen[3] uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat schadelijke handelingen worden uitgevoerd waar een vergunning voor nodig is (artikel 11.37, lid 2 onder a t/m d van het Besluit activiteiten leefomgeving). De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien door een ecologisch deskundige middels een broedvogelinspectie is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Op basis van de Omgevingswet zijn alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Indien gedurende de werkzaamheden binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden een in gebruik zijnd nest wordt aangetroffen dient, ongeacht het tijdstip van het jaar en de soort, gewacht te worden met de

[3] In het kader van de Omgevingswet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

werkzaamheden tot de jongen het nest op eigen kracht hebben verlaten. Vangen en doden van vogels en vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen en eieren betreffen een overtreding van respectievelijk art. 11.37 lid 1 a en lid 1 b van het Bal (zie bijlage 1). Verstoren van het nest is eveneens strafbaar, indien er sprake is van een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de soort (art. 11.37 lid 1 d van het Bal). Zodra een nest verlaten wordt als gevolg van verstoring wordt dit als vernielen van een nest beschouwd (overtreding artikel 11.37 lid 1 b van het Bal). De begeleidend ecoloog kan bepalen of er sprake is van een van de voornoemde verboden handelingen. Tot die tijd dienen de werkzaamheden rondom het nest te worden gestaakt.

5.2 Rode Lijst soorten

Voor deze soorten geldt dat bij de voorbereiding en ook bij de aanlegwerkzaamheden de in de wet opgenomen specifieke zorgplichten worden nageleefd. Zie hiervoor Bijlage 1. Wanneer dit aan de orde is wordt geadviseerd om het aantreffen van deze soorten in het plangebied én de door verantwoordelijke personen of organisaties getroffen maatregelen om schade aan deze soorten te voorkomen of te beperken goed te documenteren en vast te leggen. De specifieke zorgplichten kunnen niet alleen bestuursrechtelijk, maar ook strafrechtelijk worden gehandhaafd.

In geval van konijn betekent dit dat holen onder ecologische begeleiding moeten worden verwijderd. Deze zijn tijdens de quickscan niet aangetroffen maar kunnen gegraven worden. Zie ook Bijlage 1 en artikel 11.6 van het Bal.

5.3 Beschermde gebieden

Ligging
Het plangebied ligt op 8 km afstand van het Natura 2000-gebied Rijntakken.

Effecten
Niet stikstof-gerelateerde effecten
De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er derhalve geen reden om aan te nemen dat er kans is op een belemmering van de kernopgaven van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de omgevingswet Natura 2000-activiteit wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten
Bij de sloop wordt door bouwmachines en ander materieel stikstof uitgestoten. In de gebruiksfase zijn er juist minder rijbewegingen. Voor enkel de bouw-/aanlegfase is dan ook een stikstofberekening noodzakelijk.

5.4 Houtopstanden

Ligging
Onder houtopstand wordt verstaan: iedere zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend. De beplanting rond de kweektunnel wordt aangemerkt als houtopstand. Er is geen sprake van een kapmelding bij houtopstanden op erven of in tuinen.

Effecten
Er is geen sprake van een kapmelding bij houtopstanden op erven of in tuinen.

5.5 Houtopstanden

Ligging
Onder houtopstand wordt verstaan: iedere zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend. De beplanting rond de kweektunnel wordt aangemerkt als houtopstand. Er is geen sprake van een kapmelding bij houtopstanden op erven of in tuinen.

Effecten
Er is geen sprake van een kapmelding bij houtopstanden op erven of in tuinen.

5.6 GNN en GO

Ligging
Het plangebied en de directe omgeving maken geen onderdeel uit van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) of groene ontwikkelingszone (GO).

Effecten
De ontwikkeling is mogelijk in strijd met het omgevingsplan maar het plangebied ligt buiten het GNN of de GO. In deze provincie ken het natuurbeleid geen externe werking. Een toetsing aan het natuurbeleid is daarom niet noodzakelijk.

5.7 Overige beschermde gebieden

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van ganzenrustgebied, weidevogelgebied, natte landnatuur of oude bosgroeiplaatsen.

Effecten
Het plangebied ligt niet binnen ganzenrustgebied, weidevogelgebied, natte landnatuur of oude bosgroeiplaatsen. Deze gebieden kennen ook geen externe werking. Een nadere toetsing van de ontwikkeling is daarom niet noodzakelijk.

5.8 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

- BuRO. (2024, 15 juli). Unielijst invasieve exoten. Invasieve Exoten | NVWA.
- ESRI Nederland (2024). https://www.esri.nl/nl-nl/home
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NDFF (2025). Nederlandse Databank Flora en Fauna. https://www.ndff.nl/
- De Vlinderstichting (2023). Onderzoeksprotocol vlinders en libellen. De Vlinderstichting, Wageningen.

Provincie Gelderland, bebouwde kom boswet, bezocht 28 juli 2025: https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=d8a9d2f4438e48b0a25db4917e530c1c
Provincie Gelderland, beschermde gebieden, bezocht 28 juli 2025: https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/experiencebuilder/experience/?id=a50e21e34ea14690b08c6999b384e2b2

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Inleiding

Het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn in de meeste gevallen het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In deze bijlage wordt kort ingegaan op de relevante regels waaraan voldaan moet worden.

Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming (toetsing flora- en fauna-activiteit) is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “Andere soorten”.

Schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningplichtige situatie onder de Omgevingswet

Het systeem van de Omgevingswet wijkt af van wat eerder in de Wet natuurbescherming was opgenomen; er is niet langer sprake van absoluut verbod met een mogelijkheid om ontheffing van dit verbod te krijgen, maar van vergunningplichtige handelingen behoudens wanneer men beschikt over een daartoe bedoelde omgevingsvergunning. De Omgevingswet gaat uit van het ‘ja, mits-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal schadelijke handelingen genoemd die leiden tot een vergunningplichtig geval of situatie (zie tabel 1). De schadelijke handelingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Andere (nationaal) beschermde soorten’).

Voor welke situaties een omgevingsvergunning voor de flora- en fauna-activiteit nodig is vastgelegd in hoofdstuk 11 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Vogels (Vogelrichtlijnsoorten)

Dit regime betreft alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn. Hiervoor gelden de volgende schadelijke handelingen:

- er geldt vergunningplicht voor activiteiten die kunnen leiden tot het opzettelijk doden of vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels als bedoeld in artikel 1 Vogelrichtlijn;
- tevens geldt vergunningplicht voor het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren én het opzettelijk storen van vogels.

Dit is vastgelegd in artikel 11.37 van het Bal.

Europees beschermde soorten

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd[4]. Hiervoor gelden de volgende schadelijke handelingen:

[4] De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

- er geldt vergunningplicht voor het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk verstoren, doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn;
- er geldt vergunningplicht voor het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren én het verstoren en het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van bedoelde diersoorten;
- er geldt ook vergunningplicht voor het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

Dit is vastgelegd in artikel 11.46 van het Bal.

Andere (nationaal) beschermde soorten

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven. Hiervoor gelden de volgende schadelijke handelingen:

- er geldt vergunningplicht voor het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten zoals genoemd in bijlage IX, onder A van het Bal;
- vergunningplicht geldt ook voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van de hiervoor bedoelde dieren;
- vergunningplicht geldt ook voor het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B van het Bal.

Dit is vastgelegd in artikel 11.54 van het Bal.

Tabel 1. Overzicht schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningplichtige situatie onder de Omgevingswet.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (art. 11.37 Bal)	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (art. 11.46 Bal)	Beschermingsregime Andere soorten (art. 11.54 Bal)
Lid 1, onder a het is verboden van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of opzettelijk te vangen	**Lid 1, onder a** het is verboden in het wild levende dieren in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of opzettelijk te vangen	**Lid 1, onder a** het is verboden beschermde, in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers opzettelijke te vangen en te doden
Lid 1, onder b het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, beschadigen of nesten weg te nemen	**Lid 1, onder b** het is verboden in het wild levende dieren opzettelijk te storen	**Lid 1, onder b** het is verboden vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Lid 1, onder c Het is verboden eieren te rapen of onder zich te hebben	**Lid 1, onder c** het is verboden eieren van in het wild levende dieren opzettelijk te vernielen of te rapen	**Lid 1, onder c** het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen
Lid 1, onder d Het is verboden opzettelijk vogels te storen , tenzij het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort	**Lid 1, onder d** het is verboden voortplantings- of rustplaatsen van in het wild levende dieren te beschadigen of te vernielen	
	Lid 1, onder e het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen	

Deze schadelijke handelingen mogen niet uitgevoerd worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling van vergunningplicht geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve vergunning);

- de activiteit deel uitmaakt van een vastgesteld programma;
- een vergunning is verkregen.

Voor een aantal handelingen zijn vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

De schadelijke handelingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel betreft het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime nog steeds een schadelijke handeling.

Voor vogels geldt dat verstoren geen vergunningplichtig geval is als de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met § 11.2 Bal*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft een schadelijke handeling, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt er geen vergunningplicht voor het opzettelijk doden of vangen en vernielen of beschadigen van vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen van bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 11.54 lid 2 sub a Bal*).

Vrijstellingen
De vergunningplicht zoals hiervoor benoemd is niet absoluut. De vergunningplicht voor bepaalde handelingen bestaat niet als er voor deze handelingen of activiteiten een vrijstelling is verleend. Dergelijke vrijstellingen kunnen landelijk gelden en worden door de Minister vastgesteld. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening ook bepaalde vrijstellingen verlenen. Deze vrijstellingen verschillen per provincie.

Er bestaan ook andere wetsinstrumenten die een vergunningplicht uitsluiten. Dit kan doordat bepaalde activiteiten zijn opgenomen in een programma, of dat de handelingen worden uitgevoerd op grond van een aangewezen gedragscode. Wanneer dit aan de orde is wordt dit verderop in het rapport toegelicht.

Provinciale verordening
Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de schadelijke handelingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal, vooral algemeen voorkomende en beschermde, zoogdieren en amfibieën vrijgesteld van de vergunningplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak
De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet en Wet natuurbescherming is reeds ervaring opgedaan met een dergelijke programmatische aanpak. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een generieke vergunningen verleend. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied
Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Afwijken van schadelijke handelingen
Om af te mogen wijken van de schadelijke handelingen (en deze toch te mogen overtreden) via een vergunning of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:
1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een vergunning worden verleend. Hieronder worden de drie vereisten nader toegelicht.

Andere bevredigende oplossing(en)
De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de schadelijke handeling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen
Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vergunning worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort
Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (SvI) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De SvI varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de SvI dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende vergunningen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:
1. de SvI (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied);
2. het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van schadelijke handelingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en daarmee een schadelijke handeling binnen het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor schadelijke handelingen niet kunnen worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om schade op soorten te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de **Vogelrichtlijn** kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de **Habitatrichtlijn**, het **Verdrag van Bern** of het **Verdrag van Bonn** kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor **andere 'nationaal' beschermde soorten** kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Zorgplichten

Tot slot gelden onder de Omgevingswet een aantal (nieuwe en uitgebreide) specifieke zorgplichtbepalingen. Deze worden hieronder toegelicht. Belangrijk is dat vanaf 2024 ook een specifieke zorgplicht geldt voor soorten die op een Nederlandse Rode lijst zijn geplaatst. Deze zorgplicht heeft tot gevolg dat ook vooraf moet worden nagegaan of er een kans is dat één of meer van deze Rode lijst-soorten binnen of in de directe omgeving van het plangebied kunnen voorkomen. Dit voor zover het om soorten gaan die niet al onder het hiervoor beschreven beschermingsregime vallen en waarvoor vergunningplicht geldt in geval van handelingen met schadelijke gevolgen. Voor deze Rode lijst-soorten is in hoofdstuk 4 en 5 een eigen paragraaf opgenomen.

Voor iedere activiteit, handeling, ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot vergunningplicht, of dat mogelijk een vrijstelling van deze vergunningplicht geldt. Maar ook of er mogelijk een specifieke zorgplicht van toepassing kan zijn.

Algemene zorgplicht
In artikel 1.7 van de Omgevingswet is opgenomen dat iedereen die weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving:

- alle maatregelen moet nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- als die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, moet hij die gevolgen zoveel mogelijk beperken en ongedaan maken;
- als de gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, moet hij die activiteit achterwege laten voor zover dat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd.

Daarnaast is in artikel 1.7a van de Omgevingswet ook een algemeen gebod opgenomen. Daarin is vastgelegd dat:

"Een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving, is verplicht:

- *alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen."*

Het betekent bijvoorbeeld dat iemand verplicht is om te voorkomen dat dieren en planten onnodig gedood worden, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld de dieren te verplaatsen naar ander gebied.

Verder is het op grond van artikel 2.1 van de Wet dieren verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen. Dat geldt ook voor in het wild levende dieren.

Specifieke zorgplicht
Naast deze algemene zorgplicht gelden vanaf 2024 ook een aantal specifieke zorgplichten (artikel 4.3 van de Omgevingswet).

Deze specifieke zorgplichten in relatie tot natuur staan in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Flora- en fauna-activiteiten
Voor dit plan zijn de in artikel 11.27 van het Bal opgenomen specifieke zorgplichten voor het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten van belang.

Samengevat komen deze zorgplichten op het volgende neer:
Een ieder die een activiteit wil gaan uitvoeren en waarbij hij of zij weet, of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden of soorten dan is hij/zij verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen of zelfs de activiteit niet uit te voeren. Is er toch noodzaak voor deze activiteit en kunnen de nadelige gevolgen niet geheel worden voorkomen dan moet er voor gezorgd worden die gevolgen zoveel mogelijk worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Meer specifiek geldt een plicht om:

voorafgaand aan de activiteit na te (laten) gaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op of nabij de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid daarvan:

- van nature in Nederland in het wild levende vogels;
- van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn;
- dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX bij het Bal of in de Nederlandse Rode lijsten; en
- voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;

Wanneer dit het geval is dient de initiatiefnemer op objectieve wijze vast te (laten) stellen dat nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten. Kan dat niet dan zal moeten worden nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten en moeten er (aantoonbaar) passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen, worden gemonitord of de maatregelen werken en worden zo nodig herstelmaatregelen uitgevoerd.

Invasieve uitheemse exoten

Exoten of uitheemse soorten zijn dieren of planten die door menselijk handelen buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied terecht zijn gekomen. Ook delen ervan, zoals eicellen, zaden of wortelen, vallen onder die begrippen. De term 'uitheemse soort' is bedoeld om een hele soort mee aan te duiden. De term 'exoot' is bedoeld om individuele exemplaren van een uitheemse soort mee aan te duiden.

Onder de Omgevingswet geldt een verbod op opzettelijke activiteiten met invasieve uitheemse exoten van de Unielijst. Dit is een lijst van de Europese Commissie waarop soorten staan, die in delen van de EU-schade toebrengen een ecosystemen. Er zijn dan ook rijksregels en internationale regels opgesteld om de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse exoten te voorkomen (Art.11.108, lid 1). De volgende opzettelijke handelingen met soorten van de Unielijst zijn verboden:

- het grondgebied van de Unie binnenbrengen (ook niet door middel van doorvoer onder douanetoezicht);
- houden (ook niet in een gesloten omgeving);
- kweken (ook niet in een gesloten omgeving);
- naar, uit of binnen de EU vervoeren (behalve het vervoeren naar voorzieningen vanwege uitroeiing);
- in de handel brengen;
- gebruiken of uitwisselen;
- toestaan om zich voort te planten, te kweken of te telen (ook niet in een gesloten omgeving);
- vrijlaten in het milieu.

Het gaat hier dus om opzettelijke activiteiten. Daarnaast gelden er verplichtingen om alle noodzakelijke stappen te nemen om de (on)opzettelijke introductie of verspreiding van soorten van de Unielijst te voorkomen.

Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedsbescherming (toetsing Natura 2000-activiteit) worden binnen de Omgevingswet de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten of projecten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Essentieel is dat vergunningplicht geldt als uit een Natura 2000-toets volgt dat activiteiten verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied.

Net als bij soorten zijn er ook in de wet mogelijkheden om van deze vergunningplicht af te wijken wanneer de bepaalde activiteit is vastgelegd in een programma, de provinciale omgevingsverordening of ministeriële regeling. Dit is vastgelegd in paragraaf 11.1.2 van het Bal.

Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van een boom of bomen uit een houtopstand is niet zomaar toegestaan onder de Omgevingswet. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder houtopstand wordt verstaan:

- iedere zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend.

De gemeente stelt de grenzen van de 'bebouwingscontour houtkap' bij besluit vast. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en maatwerkvoorschrift. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwingscontour houtkap. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel geldt er geen meld- en herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwingscontour houtkap;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
  - wegbeplantingen;
  - beplantingen langs waterwegen, en
  - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
  - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
  - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
  - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- houtopstanden die een kleinere oppervlakte grond beslaan dan 10 are, of bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

De provincie kan middels een maatwerkvoorschrift een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan met een maatwerkvoorschrift afwijken van de Rijksregels over vellen en herbeplanten. Dit hangt ervan af of hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning van de gemeente nodig. Het aanvragen van deze omgevingsvergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar worden gedaan.

Voor onderstaande houtopstanden geldt geen melding- en herplantplicht:

- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. In of in de directe nabijheid van het NNN geldt het ‘ja, mits- principe. In principe zijn ontwikkelingen toegestaan mits zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied niet aantasten.

Een toetsing aan het natuurbeleid is alleen noodzakelijk als de ontwikkeling in strijd is met het omgevingsplan. In een aantal provincies kent het natuurbeleid externe werking of zijn bepalingen opgenomen waaraan het omgevingsplan dient te voldoen. Dit is vastgelegd in de provinciale Omgevingsverordening.

Gelders Natuurnetwerk

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo gebruikt Gelderland de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN). De provincie heeft daarnaast de Groene Ontwikkelingszone (GO) vastgelegd. Dit zijn gebieden die over het algemeen rond en tussen de GNN liggen, zoals de ecologische verbindingszones, weidevogelgebieden en rustgebieden voor wintergasten (ganzen). In de GO is ruimte voor economische ontwikkelingen indien deze samengaan met een substantiële versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden.

In het GNN en GO geldt het ‘nee, tenzij’- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het GNN of GO denkbaar zijn, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren. De GNN en de GO worden beide beschermd tegen aantasting van de kernkwaliteiten.

Eelerwoude
Op weg naar 100% natuurinclusief

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen